

**Education and Culture
Lifelong Learning Programme**

COMENIUS REGIO 2013-2015
FROM DROP OUT TO INCLUSION

Parteneri:

MORAVIAN-SILESIA REGIONAL AUTHORITY

Secondary School, Primary School and Kindergarten, Frýdek-Místek

Primary Art School Rýmařov

**MÚZA - association of music schools of The Moravian –Silesian
Region**

CONSILIUL JUDEȚEAN TELEORMAN

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Alexandria

Liceul Teoretic Zimnicea

Asociația Sprijinul Copiilor cu CES

**Acest material a fost finanțat de Comisia Europeană prin Agenția Națională
Pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale**

Education and Culture
Lifelong Learning Programme

COMENIUS REGIO 2013-2015

FROM DROP OUT TO INCLUSION

Ghid de bune practici

din domeniul educației speciale

Sistemul de învățământ în România

Sistemul de învățământ reprezintă subsistemul principal al sistemului de educație. Structura sistemului de învățământ din România cuprinde: învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul secundar inferior, învățământul general obligatoriu, învățământul secundar superior, învățământul post-liceal și învățământul superior.

După 1989 învățământul românesc a înregistrat progrese în ciuda condițiilor economice dificile și a schimbărilor care au intervenit în viața socială. După 1998 a fost demarată reforma în educație, ca urmare a democratizării treptate și a infuziei fondurilor europene și ale Băncii Mondiale.

Structura sistemului național de învățământ:

1. Pre-universitar, Învățământul preuniversitar este structurat în 5 cicluri:

- 1.1 [Învățământul Preșcolar](#) (sau *Grădiniță*) - se desfășoară pe parcursul a trei ani, fiind alcătuit din trei grupe: Grupa Mică, Grupa Mijlocie și Grupa Mare.
- 1.2 [Învățământul primar](#) (*Școala Primară*) - clasele 0(pregătitoare)-IV
- 1.3 [Învățământul gimnazial](#) (*Gimnaziu*) - clasele V-VIII
- 1.4.1 [Învățământul liceal](#) (*Liceu*) - clasele IX-XII
- 1.4.2 [Învățământul profesional](#) care poate continua sau înlocui liceul
- 1.5 [Învățământul postliceal](#) poate dura între 2 și 5 ani.

2. Învățământul superior (studii superioare) a fost reorganizat pentru a fi în conformitate cu principiile [procesului Bologna](#), care are ca scop construirea [Spațiului European al Învățământului Superior](#). Ea are următoarele patru componente:

- 2.1 [Studii de licență](#) (*Licențiat*) 3-4 ani, pentru cele mai multe discipline 3 ani (din 2005)
- 2.2 [Studiile de master](#) (*Masterat*) 1-2 ani, pentru cele mai multe discipline 2 ani (din 2008)
- 2.3 [Studiile de doctorat](#) (*Doctorat*) au durata de cel puțin 3 ani ([doctorand](#)) (din 2006).
- 2.4 [Învățarea continuă](#) (cursuri postuniversitare, formare continuă).

Educația cerințelor educative speciale

Repere teoretice

Toate persoanele cu CES, indiferent de natura sau gradul deficienței lor, au dreptul la o educație gratuită adecvată, adaptată nevoilor și dorințelor acestora.

- *Învățarea academică a început să fie considerată importantă de relativ puțin timp. Înainte de secolul XX, cei mai mulți copii erau educați acasă. Băieții învățau meseriile practicate de tați, iar fetele învățau de la mame cum să aibă grijă de gospodărie. Doar băieții din familiile înstărite își permiteau să meargă la școală. Copiii săraci și cei cu dizabilități erau adesea nevoiți să cerșească pentru a se întreține sau chiar pentru a veni în ajutorul propriilor familii. Fiindcă aceste activități nu cereau abilități academice, educația formală nu era considerată necesară, iar dezabilitățile minore nu schimbau cu nimic situația. Atâta timp cât puteai lucra pe câmp sau erai capabil să faci o potcoavă, erai acceptat ca membru al comunității. Situația a început să se schimbe o dată cu apariția educației obligatorii. Fiecare elev trebuia să obțină performanțe înalte la toate disciplinele, deși curriculumul nu era adaptat deloc la nevoile elevilor. Copiii și tinerii cu dezabilități sau cei care nu făceau față acestui sistem erau trimiși în instituții speciale.*

Au existat trei etape ale integrării/segregării:

- **1. Integrarea fără asistență**

În trecut, elevii cu dizabilități frecventau școlile de masă fără să beneficieze de nici un fel de asistență din partea școlilor speciale (de exemplu elevii cu dizabilități vizuale).

- **2. Segregarea**

Perioada în care școlile speciale au reprezentat alternativa principală.

- **3. Integrarea**

În această perioadă, elevii erau/sunt integrați în școlile de masă și beneficiau/beneficiază de asistență din centre de resurse/școli speciale.

Există forme diferite ale integrării:

- *Înființarea clase speciale în școlile de masă, elevii fiind repartizați în clase separate; în schimb, elevii pot participa la cursurile obișnuite, la o parte din discipline.*

- *Integrarea deplină este realizată când elevii sunt repartizați în clase obișnuite, învață împreună cu colegii lor și se bucură de asistență din partea cadrelor didactice specializate/centrului de resurse.*

- *Elevi cu deficiențe școlarizați la domiciliu;*
- *Educația specială este forma de educație adaptată și destinată tuturor copiilor cu cerințe educative speciale care nu reușesc singuri să atingă un nivel de educație corespunzător vârstei și cerințelor societății pentru un om activ, autonom și independent.*

Principiile care stau la baza educației speciale

- (1) *Garantarea dreptului la educație al oricărui copil*
  - a) *Copii au dreptul să învețe împreună indiferent de dificultăți și de diferențe*
  - b) *Fiecare copil este unic și are un anumit potențial de învățare și de dezvoltare*
  - c) *Școala și comunitatea asigură șanse egale de acces la educație pentru toți copiii*
- (2) *Asigurarea de servicii specializate centrate pe nevoile copiilor cu cerințe educative speciale.*
  - a) *Corelarea tipurilor de educație și a formelor de școlarizare în funcție de scopul educației, obiectivele generale și specifice, precum și de finalitățile educației.*
  - b) *Asigurarea conexiunii educaționale prin activități complexe*

Măsurile de educație specială – acordate individual sau în structurile integrate au în vedere:

- a) *pregătirea profesorilor și a claselor în vederea adaptării practicilor educaționale pentru elevii cu CES în grupe/clase de învățământ obișnuit;*
- b) *asigurarea grupei/clasei cu servicii de sprijin și specialiști (psihopedagogi, logopezi, kinetoterapeuți, cadre didactice/personal itinerant de sprijin etc.) care să asigure reabilitarea elevilor cu CES concomitent cu desfășurarea procesului educativ;*
- c) *reducerea corespunzătoare a efectivelor de elevi, cu cel puțin 2 la fiecare elev cu handicap integrat în grupă/clasă, în funcție de gravitatea deficienței.*

Integrarea copiilor cu deficiențe în școala publică

Ideea integrării copiilor cu dizabilități în școala publică a apărut ca o reacție necesară și firească a societății la obligația acesteia de a asigura normalizarea și reformarea condițiilor de educație pentru persoanele cu cerințe educative speciale.

Integrarea înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instaurează alienarea și segregarea între grupurile sociale. Altfel spus, integrarea se referă la relația stabilită între individ și societate și se poate analiza având în vedere mai multe niveluri, de la simplu la complex.

Integrarea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație. Printre valorile actuale și de perspectivă ale integrării societății democratice din lume le consideră dominante pe următoarele:

- acceptarea tuturor diferențelor
- respectul diversității;
- solidaritatea umană și mai ales cu persoane diferite;
- lupta împotriva excluderii și marginalizării;
- lupta împotriva inegalității sociale.

Nivelurile integrării se află în relație de interacțiune, se influențează și se îmbogățesc reciproc creând astfel ansamblul de condiții necesar pentru schimbarea societății și transformarea într-o societate capabilă să asigure integrarea persoanelor cu handicap mintal în interiorul ei. Accesul la integrare este valabil pentru toate persoanele, inclusiv pentru cele cu un handicap, indiferent de handicapul și gravitatea acestuia. În acest sens nu ar trebui să existe nici o restricție. Persoanele cu un anumit handicap și mai ales cu un handicap mintal sunt oameni cât se poate de obișnuiți, oameni cu vise, speranțe, aspirații, dar cu mai multe dureri și mai multe obstacole cu care se confruntă.

Integrarea este un proces complex care presupune :

- a educa acei copii cu cerințe speciale în școli obișnuite alături de ceilalți copii normali;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială) în școala respectivă;
- a acorda sprijin personalului didactic al managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare; a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la

programul și resursele școlii obișnuite (săli de clasă, cabinete, laboratoare, bibliotecă, terenuri de sport etc.);

- a încuraja relația de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu CES;
- a accepta schimbări radicale în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Conform principiilor promovate în materie de educație de către organismele internaționale, se menționează că persoanele/elevii cu diferite tipuri de deficiențe au aceleași drepturi fundamentale ca și ceilalți cetățeni de aceeași vârstă, fără discriminare pe motive de sex, limbă vorbită, religie, stare financiară sau orice altă caracteristică a persoanei în cauza sau a familiei sale.

Dacă acceptăm ideea că, după absolvirea școlii, toți copiii trebuie să beneficieze de șansa de a participa activ la viața socială, atunci trebuie să le acordăm necondiționat aceasta șansă încă din școală; deci integrarea socială este pregătită și condiționată de integrarea școlară.

Putem vorbi despre mai multe niveluri ale integrării, precum:

a) *integrarea fizică* - permite persoanelor cu cerințe speciale satisfacerea nevoilor de bază ale existenței lor, adică asigurarea unui spațiu de locuit în zone rezidențiale, organizarea claselor și grupelor în școli obișnuite, profesionalizarea în domenii diverse, locuri de muncă (în sistem protejat);

b) *integrarea funcțională* - are în vedere posibilitatea accesului persoanelor cu cerințe speciale la utilizarea tuturor facilităților și serviciilor oferite de mediul social/ comunitate pentru asigurarea unui minimum de confort (de exemplu: folosirea mijloacelor de transport în comun, facilități privind accesul stradal sau în diferite instituții publice);

c) *integrarea socială* - se referă la ansamblul relațiilor sociale stabilite între persoanele cu cerințe speciale și ceilalți membri ai comunității (vecini, colegi de serviciu, oameni de pe stradă, funcționari publici); aceste relații sunt influențate de atitudinile de respect și stimă și de ansamblul manierelor de interacțiune dintre oamenii normali și cei cu cerințe speciale;

d) *integrarea personală* - este legată de dezvoltarea relațiilor de interacțiune cu persoane semnificative, în diverse perioade ale vieții; aici sunt incluse diverse categorii de relații, în funcție de vârsta subiectului - pentru un copil, relațiile cu părinții, rudele, prietenii; pentru un adult, relațiile cu soțul/soția, prietenii, copiii, rudele (altfel spus, integrarea eficientă impune anumite condiții, și

anume, pentru un copil, existența unor relații cât mai apropiate cu familia, iar pentru un adult, asigurarea unei existențe demne, cu relații diverse în cadrul grupurilor sociale din comunitate);

e) *integrarea în societate* - se referă la asigurarea de drepturi egale și respectarea autodeterminării persoanei cu cerințe speciale;

f) *integrarea organizațională* - se referă la structurile organizaționale care sprijină integrarea; este necesar ca serviciile publice să fie organizate în așa fel încât să răspundă nevoilor tuturor indivizilor din societate.

În concluzie, transpunerea în practică a integrării necesită desfășurarea unui sistem încheșat de acțiuni, din domenii diverse: psihologie, pedagogie, sociologie, asistență socială, asistență medicală, organizatoric, juridic, politic etc. Acțiunile respective trebuie desfășurate începând de la nivelul individual până la cel social, urmărindu-se, în final, transformarea societății într-un sistem capabil să asigure integrarea persoanelor cu cerințe speciale în structurile din interiorul său.

Un criteriu fundamental de diferențiere a *formelor de integrare* se referă la durata prezenței copilului cu cerințe speciale în școala obișnuită. Astfel, putem întâlni:

- *forme de integrare totală* - elevul cu cerințe speciale își petrece tot timpul la școala obișnuită, cu excepția eventualelor programe terapeutice care se pot desfășura în spațiul aceleiași școli (amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu pentru copiii cu dizabilități unde să se desfășoare și activitățile terapeutice) sau în afara școlii (centre de pedagogie curativă, servicii de recuperare, cabinete specializate);

- *forme de integrare parțială* - elevul cu cerințe speciale petrece doar o parte din timpul său în școala obișnuită (participă doar la anumite tipuri de activități în școala obișnuită sau la anumite discipline unde poate face față, iar restul programului școlar este asemănător cu programul unei școli speciale și se desfășoară fie într-o unitate școlară specializată, fie într-un centru de zi sau centru de reabilitare).

Privind lucrurile din altă perspectivă, în baza aceluiași criteriu, putem identifica următoarele *forme de integrare*:

- *integrare totală*;

- *integrare parțială* - participarea copiilor cu cerințe speciale doar la anumite activități; activitățile respective sunt selectate în funcție de: potențialul elevilor integrați și tipul deficienței, resursele și disponibilitatea școlii, interesele elevilor, solicitările părinților etc.;

- *integrarea ocazională* - participarea în comun a elevilor cu dizabilități alături de colegii

lor din școala obișnuită la diferite activități școlare și extrașcolare (excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc.).

În ceea ce privește *forme ale integrării copiilor cu CES*, existente în școala românească, acestea se bazează pe următoarele modele:

Modelul cooperării școlii obișnuite cu școala specială – în acest caz, școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă. Acest model are avantajul că permite valorificarea resurselor și experiențelor deja existente în cele două tipuri de școli, fără a necesita cheltuieli suplimentare. De asemenea, profesorii din școala specială beneficiază de posibilități de predare mult mai largi, iar profesorii din școala obișnuită se pot informa asupra multiplelor aspecte legate de nevoile și posibilitățile reale ale unui elev cu cerințe educative speciale. La prima vedere, acest model ar putea fi considerat ca fiind irealizabil, mai ales în condițiile țării noastre, unde, în reprezentarea opiniei publice, profesorii din învățământul special sunt considerați, cel puțin din punctul de vedere al statutului, ca fiind inferiori celor din învățământul de masă, iar unii profesori din școlile obișnuite adepți ai modelului școlii elitiste, nu au puterea, curajul sau bunacredință de a recunoaște că și o parte dintre copiii cu deficiențe pot fi la fel de buni ca semenii lor, considerați normali, având, totodată, dreptul la șanse egale în educație și în pregătirea profesională. Pentru rezolvarea acestei probleme, există alternativa înființării unor centre de zi sau centre de recuperare pentru copiii deficienți (prin reorganizarea școlilor speciale actuale) care să includă un număr mic de copii și în care programul de activitate să fie destinat activităților recuperatorii, compensatorii și de consolidare a cunoștințelor primite la școală, iar regimul de viață să fie unul cât mai aproape de normalitate.

Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită - acest model presupune integrarea copiilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu elevii normali, facilitându-se, cu sprijinul cadrelor didactice și specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii. Modelul este criticat de unii specialiști care nu consideră o integrare reală constituirea unei clase speciale într-o școală obișnuită, practica demonstrând dificultatea aplicării unui program de integrare după acest model; discrepanța dintre clasele obișnuite și clasa specială se accentuează, timpul efectiv în care elevii normali și cei cu cerințe speciale relaționează direct este destul de redus (în cele mai multe cazuri

acest timp se reduce la durata pauzelor dintre activitățile școlare), iar în condițiile unui colectiv școlar de acest tip se constituie cu ușurință grupuri de elevi între care apar conflicte sau atitudini ce pot accentua discriminarea față de elevii deficienți din clasa specială (adică efectul opus integrării).

Modelul bazat pe amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă – în acest caz, profesorul care se ocupa cu elevii deficienți este și profesorul de sprijin care desfășoară activități cu acești copii, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile solicită/permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați copiii.

Modelul itinerant- acest model favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, domiciliați la mică distanță de școală (se evită astfel dezavantajul deplasărilor pe distanțe mari ale copilului) și sprijiniți de un profesor itinerant (specializat în munca la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență); ei pot astfel participa la activitățile școlii respective.

Modelul comun - este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că în acest caz profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și familiei, ajută părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a copiilor la anumite cerințe școlare.

O școală integrativă este :

- școala în permanentă schimbare și adaptare la nevoile copiilor
- cel mai eficient mediu de combatere a atitudinilor de discriminare
- comunitate interculturală primitoare și deschisă
- școala care-i valorizează în mod egal pe toți copiii, profesorii și părinții

Integrarea se bazează pe convingerea că adulții lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoane de diferite rase, religii, aspirații, cu sau fără dizabilități. Tot așa, indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi.

Profesorul din școala integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi :

- Să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil și să le utilizeze pentru motivarea interioară în procesul de educație.
- Să știe să stabilească obiective ambițioase dar diferențiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferențiată.
- Să formuleze așteptări adecvate pentru FIECARE elev, oricare ar fi capacitățile acestuia. Această abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei și ai școlii.
- Să știe să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activități decât pe intervenția de la catedră.
- Să știe să ofere zilnic condiții pentru ca fiecare elev să aibă un succes

Competențele utile profesorului din școala integrativă sunt:

- Să realizeze că răspunde de fiecare copil din clasă.
- Să cunoască diferite strategii de instruire și să știe să le folosească eficient.
- Să lucreze în echipă cu părinții și cu alți profesioniști care se ocupă de copil
- Să perceapă lucrul cu fiecare membru al clasei ca pe o oportunitate de perfecționare profesională și nu ca problemă pe care el sau alții o au de rezolvat.
- Să fie flexibil și să demonstreze un grad ridicat de toleranță.

Pentru fiecare copil aflat în sistemul de protecție este necesară elaborarea și aplicarea unui proiect personalizat de îngrijire, educare, recuperare, (re)integrare familială și socială.

O parte importantă a proiectului personalizat este cea referitoare la proiectul de *integrare în școală și comunitate*. Pentru orice copil în dificultate care urmează o formă de învățământ preșcolar sau școlar acest proiect se realizează în parteneriat cu grădinița/ școala din comunitate. Managerul de caz va antrena în elaborarea și aplicarea acestui document scris pe directorul școlii și pe educatoarea, învățătorul sau profesorul diriginte care răspunde de educația copilului respectiv.

Proiectul personalizat de integrare în școală și comunitate este un dosar care include date despre copil, evaluarea inițială a situației acestuia, planul de intervenție și rapoarte care reflectă evoluția situației pe parcursul implementării planului.

Acest document facilitează legătura dintre serviciile de protecție a copilului și școală, munca în echipă interdisciplinară și asigură antrenarea responsabilă și complementară a profesioniștilor din sistem, a directorului de școală și a cadrelor didactice, a familiei, a copiilor și adulților din

comunitate pentru ca fiecare copil aflat în situație de risc, cu CES sau cu probleme sociale să fie sprijinit în integrarea sa școlară, profesională și socială.

Integrarea socială nu poate fi separată de integrarea școlară, ea nu este doar post-școlară, ci se construiește treptat, pe măsura devenirii copilului prin educație, ca adult „ființă socială” școala fiind însăși o parte a vieții sociale, ca atare progresul în direcția dobândirii autonomiei, „competente” sociale trebuie să constituie la fel ca și dezvoltarea intelectuală, o finalitate educațională.

Prin cadrele legislative aplicate pentru diferitele categorii de deficienți, pentru asigurarea școlarizării la domiciliu și pentru asigurarea structurilor de sprijin în învățământul public putem realiza parte din sarcinile ce revin școlii incluzive. Amintim câteva din **direcțiile de acțiune concretizate si anume:**

- *funcționarea C.J.R.A.E. la nivel județean;*
- *funcționarea comisiilor de expertiză complexă în vederea realizării diagnosticului diferențiat;*
- *normarea și încadrarea cadrului didactic itinerant;*
- *elaborarea planului cadru pentru elevii integrați în școala de masă individual sau în grup;*
- *practicarea muncii în echipă atunci când se realizează integrarea, coordonarea fiind asigurată de către psihopedagog.*

Școala publică devenită școala incluzivă va dispune de:

- dotări tehnico-materiale: săli specializate (de kinetoterapie, logopedie), aparate pentru diferite tipuri de deficiențe, mijloace de învățământ adaptate;
- asigurarea cu resurse umane corespunzătoare (specialiști în domeniu psihopedagogic și cadre didactice itinerante);
- adaptări funcționale la nivelul clădirilor (modificări ale clădirilor, rampe de acces, scări rulante)

Activitatea de integrare, activitatea desfășurată de profesorul itinerant se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă, elevul deficient integrat reușește să se adapteze la școala de masă, să o frecventeze regulat, să participe la acțiunile clasei din care face parte și astfel să devină independent de serviciile educaționale de sprijin.

Practica școlară în domeniul educației integrate a demonstrat faptul că rezolvarea problemelor pe care copiii le întâmpină în procesul instructiv-educativ determină o analiză pe mai

multe planuri a problemelor de învățare, în funcție de orientarea și perspectiva de abordare a acestor probleme.

Foarte importanta este *terminologia* de bază utilizată în contextul educației integrate. Astfel:

- *Integrarea școlară* - reprezintă procesul de includere în școlile de masă sau în clasele obișnuite, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale. Percepând școala ca principala instanță de socializare a copilului (familia fiind socotită prima instanță de socializare), integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces. În plus, integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problematicii și potențialului de relaționare și participare la viața comunitara a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instrucție și educație din școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității.

- *Cerințe/nevoi educative speciale* - se referă la cerințele în plan educativ ale unei categorii speciale de elevi, cerințe consecutive unor disfuncții sau deficiențe de natură intelectuală, senzorială, psihomotrice, fiziologică etc. sau unor conduite psihoafective și socioeconomice sau de altă natură. Toate acestea plasează elevul într-o stare de dificultate în raport cu ceilalți din jur, stare care nu-i permite o existență sau o valorificare în condiții normale a potențialului intelectual și aptitudinal de care acesta dispune. În consecință, activitățile educative școlare și/sau extrașcolare reclamă noi modalități de proiectare și desfășurare a lor în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor, astfel încât să poată veni în întâmpinarea cerințelor pe care aceștia le resimt în raport cu actul educațional.

- *școala incluzivă* - este denumirea instituției școlare din învățământul public de masă unde au acces toți copiii unei comunități, indiferent de mediul de proveniență, în care sunt integrați într-o formă sau alta și copiii cu cerințe speciale în educație, unde programul activităților didactice are la bază un curriculum specific (individualizat și adaptat) și unde participarea personalului didactic la activitățile educative din clasă se bazează pe un parteneriat activ între profesori, profesori de sprijin/suport, specialiști în educație specială și părinți. Pornind de la aceasta realitate, în literatura

de specialitate se vorbește și despre clase incluzive, în care pot fi integrați un număr limitat de copii cu cerințe educative speciale .

- *Curriculum diferențiat* - se referă la modalitățile de selectare și organizare a conținuturilor, metodelor de predare-învățare, metodelor și tehnicilor de evaluare, standardelor de performanță, mediului psihologic de învățare, în scopul diferențierii experiențelor de învățare și de adaptare a procesului instructiv-educativ la posibilitățile aptitudinale și de înțelegere, la nivelul intereselor și cerințelor educaționale, la ritmul și la stilul de învățare al elevului. Această diferențiere are în vedere, în primul rând, specificul potențialului aptitudinal, dominantele personalității și capacitatea de înțelegere și prelucrare a informațiilor/cunoștințelor dobândite de elev în cadrul procesului instructiv-educativ. Plecând de la această premisă, putem vorbi aici despre un curriculum individualizat/personalizat.

- *Curriculum adaptat* - este în strânsă legătură cu noțiunea de curriculum diferențiat, în sensul că diferențierea presupune, implicit, și o adaptare a conținuturilor, metodelor, mijloacelor și tehnicilor de lucru în activitățile instructiv-educative. Dintr-un anumit punct de vedere, cei doi termeni sunt aproape sinonimi, în sensul că nu poate exista diferențiere fără adaptare, la fel cum nu poate exista adaptare fără diferențiere (evident, în sfera conceptului de curriculum). Noțiunea de curriculum adaptat se potrivește mai bine în contextul educației integrate, unde adaptarea conținuturilor la o categorie anume de elevi cu cerințe educative speciale are în vedere atât volumul de cunoștințe, cât mai ales procesele psihice și particularitățile funcționale ale sistemului nervos la elevii cu cerințe speciale, în cazul cărora funcția compensatorie determină o serie de modificări ale rețelelor neuronale de transmitere și prelucrare a informațiilor.

- *Profesor itinerant/suport* - este acea persoană specializată în activitățile educative și recuperatorii adresate copiilor cu cerințe speciale în educație. Statutul său este de profesor specializat care poate fi angajatul unei școli speciale, al unui centru de recuperare sau chiar angajatul unei școli de masă (atunci când activitățile de terapie și recuperare se desfășoară în perimetrul școlii de masă, în spații special amenajate, echipate corespunzător și destinate acestor activități - camera de resurse pentru copiii cu cerințe educative speciale). În calitate sa, profesorul de sprijin, pe lângă activitățile specifice desfășurate în afara orelor de clasă împreună cu acei copii considerați ca având cerințe speciale, participă și la activitățile didactice din clasă, împreună cu profesorul școlii de masă unde se ocupă în special de copiii cu dificultăți în receptarea și înțelegerea mesajului lecției sau în realizarea sarcinilor primite la anumite discipline.

Intervenția timpurie este cunoscută ca o mișcare socială, un domeniu de specializare profesională și științifică, o condiție *sine qua non* pentru sporirea eficienței procesului de recuperare și inserție socială a copiilor cu CES, datorate unor deficiențe care pot duce la diferite handicapuri.

Dificultăți de învățare

„Dificultățile de învățare sunt un termen generic ce se referă la un grup de tulburări ce se exprimă prin **dificultăți semnificative în achiziționarea și utilizarea receptării și înțelegerii limbajului, a vorbirii, scrierii, citirii (literizării, silabisirii), a raționamentului și abilităților matematice, ca și unor abilități sociale.**

Concluzionând pe baza acestor definiții, putem considera că un copil/elev are **dificultăți de învățare (DÎ)** dacă:

- **există o diferență semnificativă între capacitățile sale și performanța școlară atinsă;**
- **progresul realizat de el în procesul de învățare este minim pe o perioadă mai mare de timp;**
- **are o dizabilitate/incapacitate care-l împiedică să utilizeze facilitățile educaționale care sunt puse la dispoziția copiilor de aceeași vârstă cu el;**
- **lucrează în plan școlar la un nivel inferior copiilor de aceeași vârstă;**
- **are dificultăți persistente în învățarea citit-scrisului și a calculului matematic;**
- **are dificultăți emoționale și de comportament care împiedică frecvent și la un nivel considerabil procesul de învățare a copilului sau chiar a întregii clase;**
- **are deficiențe senzoriale și psihice care necesită un echipament sau servicii specializate suplimentare;**
- **are dificultăți continue de comunicare și interacțiune care-l împiedică în dezvoltarea unor relații sociale echilibrate și formează obstacole în procesul învățării**

Din perspectiva etiologică se identifică două categorii mari de D.Î:

a) D.Î. propriu – zise

- determinate de deficiențe și incapacități greu vizibile (ascunse);
- sunt aferente doar individului, țin de deficiențele și incapacitățile lui generate de factori genetici, de boli, traumatisme, accidente, etc.

b) D.Î. induse

- sunt induse de mediul copilului sau chiar de el însuși;
- pot apărea pe parcursul și în finalul demersului de învățare;
- se datorează :
  - timpului insuficient de învățare;
  - lacunelor anterioare din învățare;
  - absenței unor tehnici și procedee de învățare eficiente;
  - lipsei unui regim organizat de muncă;
  - slabei calități a predării în clasă;
  - suprasolicitării școlare;
  - absenteismului, boli, indispoziții, etc.

Cadrul didactic de sprijin

Atribuțiile cadrului didactic de sprijin/itinerant

- a) colaborează cu comisia internă de evaluare continuă din școală/centrul de resurse în vederea preluării informațiilor privind evaluarea și planul de servicii personalizat al copilului/elevului cu cerințe educative speciale integrat în învățământul de masă;
- b) colaborează cu întreg corpul profesoral al unității de învățământ în care este înscris copilul/elevul în vederea realizării unei integrări eficiente în întregul colectiv al școlii
- c) elaborează și realizează planul de intervenție personalizat precum și adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă;
- d) evaluează, în parteneriat cu echipa, rezultatele aplicării programelor curriculare adoptate ;
- e) colaborează cu cadrele didactice de la grupa/clasa în care sunt elevi cu cerințe educative speciale în vederea stabilirii modalităților de lucru pentru fiecare unitate de învățare:
  - participă, în timpul orelor de predare, la activitățile ce se desfășoară în clasă de către învățător sau profesor;
  - participă la activitățile educative din grupă/clasă în calitate de observator, consultant, coparticipant;
  - organizează activități de intervenție personalizată în grupe/clase sau în afara acestora;
  - desfășoară activități de tip terapeutic-cognitiv-ocupațional, individuale sau în grup;
  - colaborează cu specialiștii care realizează terapiile specifice în vederea realizării coerente a planului de servicii personalizat;
  - propune și realizează materiale didactice individualizate în funcție de dificultățile de învățare ale copiilor/elevilor;
- f) realizează activitatea de evaluare periodică vizând dezvoltarea elevilor și reprojecțiază programul de intervenție personalizat;
- g) consiliază familiile copiilor/elevilor care beneficiază de serviciile de sprijinși colaborează cu acestea;

- h) realizează, în cadrul celor 16 ore, reprezentând norma didactică de predare, programul săptămânal de asistență educațională în funcție de:
  - necesitățile elevului;
  - evoluția elevului într-o perioadă de timp limitată;
  - rezultatele evaluărilor periodice;
  - cerințele grupului de elevi asistați.
- i) orientează către comisia internă de evaluare continuă toți acei copii/elevi care au cerințe educative speciale și nu beneficiază de servicii educaționale de sprijin.

Categoriile de copii/elevi care beneficiază de serviciile cadrelor didactice de sprijin/itinerante

- a) copii/elevi cu certificat de expertiză și orientare școlară și profesională eliberat de comisia de protecție a copilului;
- b) copii/elevi cu dificultăți de învățare sau de dezvoltare care au recomandarea comisiei interne de evaluare continuă din școala/centrul de resurse;
- c) copii/elevi cu cerințe educative speciale pentru care există o solicitare scrisă din partea familiei.

Serviciile educaționale oferite de cadrele didactice de sprijin/itinerante se asigură în baza unuia din următoarele documente

- a) Certificat de orientare școlară și profesională eliberat de Comisia pentru Protecția Copilului;
- b) Recomandarea scrisă a Comisiei interne de evaluare continuă, însoțită de evaluarea complexă a copilului elevului (psihologică, medicală, familială, socială, a nivelului de achiziții de tip școlar etc.).
- c) Recomandarea comisiei interne de evaluare continuă se poate obține numai în urma evaluării complexe a copilului/elevului. Evaluarea copilului/elevului se realizează în baza sesizării comisiei interne de evaluare continuă de pe raza de domiciliu al copilului de către unitatea de învățământ frecventată de copil/elev, familia sau tutorele legal al acestuia, alte instituții, organizații neguvernamentale sau persoane interesate etc.

Facilități acordate unităților de învățământ integratoare

- Cadrele didactice din unitățile de învățământ integratoare beneficiază de cursuri de formare în domeniul educației incluzive, organizate de Ministerul Educației și Cercetării.
- Cadrele didactice din școlile de masă care au copii/elevi integrați beneficiază, cu prioritate, de prime acordate din fondul anual de premiere.

- Cadrelor didactice care integrează eficient copiii/elevii cu cerințe educative speciale în grupe/clase li se vor acorda în fișa de evaluare anuală și în fișa de restrângere a activității cadrului didactic, după caz, cel puțin 5 puncte pentru fiecare copil/elev integrat dar nu mai mult de 10 puncte.
- Pentru elevii cu cerințe educative speciale integrați în unități de învățământ de masă, se asigură servicii educaționale prin cadre didactice de sprijin/itinerante pe durata învățământului preșcolar și pe întreaga perioadă a școlarizării.

Planul de Intervenție Personalizat

Cuprinde:

- informații inițiale despre copil și problemele care constituie cerințele educative speciale la acel moment (acestea sunt culese prin: teste psihologice, probe școlare, observații, discuții, anchete sociale, studiul produselor activității, analiza rezultatelor școlare etc.);
- evaluarea problemelor (sub forma enumerării lor sau formulării unui diagnostic prescriptiv);
- anticiparea unor rezultate (prin prognosticul inițial și prin descrierea momentelor cheie ale intervenției);
- consemnarea unei/unor examinări inițiale, a unor examinări periodice și a unei examinări finale;
- descrierea metodelor de intervenție și a mijloacelor folosite;
- pașii intervenției (etapele sau treptele intervenției) adaptați tipului de probleme întâlnite și individualizați;
- înregistrarea progreselor;
- consemnarea rezultatelor intervenției și observări periodice;
- formele de sprijin alese prin parteneriatul cu specialiști, familia, școala etc.;
- acceptul părinților și o formă de responsabilizare comună a acestora cu profesioniștii implicați.

Plan de intervenție personalizat

INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele și prenumele: D.D.

Data nașterii: 20.10.2007

Școala și clasa: ....., clasa I

Data de referință: 25.11.2014

INFORMAȚII EDUCAȚIONALE ȘI PSIHOPEDAGOGICE:

Puncte slabe	Puncte tari
Comportamentul cognitiv: <i>Limba și comunicare:</i>	
☐ Slabe cunoștințe acumulate la grădiniță ☐ Vocabular foarte sărac, posibilități de exprimare reduse, în propoziții foarte scurte, tulburări semantice ☐ Prezintă dislalie polimorfă ☐ Nu cunoaște toate literele și face confuzii între grupurile de litere auzul fonematic nu e format ☐ își încadrează scrisul cu dificultate pe spațiul de caiet tip I și tip II ☐ în scris, frecvent face multe omisiuni și inversări de litere și semne diacritice, omisiuni de cuvinte După dictare nu scrie toate literele, chiar dacă le citește - nu reține semnul grafic ☐ întâmpină dificultăți în înțelegerea mesajului	Are voință și conștientizează problemele cu care se confruntă Prezintă posibilități relativ bune de comunicare orală, gestuală și expresivă

<p>scris (sarcini de lucru, text studiat)</p> <p>☐ vorbire rară, încetinită</p> <p>☐ probleme de memorie</p>	
<p><i>Matematică:</i></p>	
<p>☐ întâmpină dificultăți în citirea numerelor 10-30 și face confuzii între zeci și unități</p> <p>☐ reține cu mare dificultate terminologia matematică (sumă, scăzut, scăzător, rest), uită repede și face confuzii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nu face corelații, lipsă de gândire logică <p>☐ nu înțelege cerințele unei probleme simple;</p> <p>☐ Nu cunoaște pozițiile spațiale ale obiectelor;</p> <p>☐ Nu cunoaște toate figurile geometrice;</p>	<p>☐ efectuează operații cu 2 termeni de adunare și scădere numai cu sprijin;</p> <p>☐ aplică în exerciții de adunare comutativitatea termenilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reține doar utilizând material concret, prin reluări permanente
<p><i>Comportament psihomotric și autonomie personală:</i></p>	
<p>☐ Memorie foarte slabă;</p> <p>☐ respect de sine scăzut</p> <p>☐ nivel scăzut de concentrare</p> <p>☐ Coordonarea mâinii cu care scrie foarte slab dezvoltată</p> <p>☐ Colorează fără a se încadra în contur, neuniform</p> <p>☐ Nu poate folosi foarfeca</p> <p>☐ Mișcările corporale în general sunt dezvoltate, dar neunitare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imaginația lipsește, fiind ancorată în prezent 	<p>Este un copil docil în general</p>

Relațiile sociale:

- Imaturitate afectivă (Simte nevoia de afecțiune și sprijin permanent din partea celorlalți) Are nevoie de atenție, din partea părinților, colegilor, a cadrului didactic
- Atunci când este provocat are un comportament agresiv
- Stări contradictorii (râde fără motiv, vorbește fără a fi întrebat)
- Are deprinderi de autoservire, dar își murdărește hainele câteodată, iar lucrurile nu le păstrează ordonat, le lasă împrăștiate sau neîngrijite
- Are deprinderi parțial dezvoltate de igienă

- Dorește să fie împreună cu ceilalți colegi, deci există dorința de relaționare
- Familia, în special mama se preocupă de copil foarte mult, îl aduce/ia de la școală, solicită informații despre copil, colaborează cu învățătoarea la solicitarea acesteia, cere sfaturi

Program de Intervenție Personalizat (Pip)

Numele și prenumele beneficiarului: D.D.

Data și locul nașterii: 20.10.2007

Domiciliul: .....

Școala / instituția: .....

Clasa : I B

Echipa de lucru: Cadru didactic de sprijin

Prof. Consilier

Logoped

Învățător

Problemele cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării complexe):

- Din p. v. medical: retard mental ușor
- Din p. de v. psihopedagogic: imaturitate afectivă, labilitate emoțională, Q.I - 65

Instrumente utilizate în evaluare:

- Fișa psihologică;
- Fișa psihopedagogică;
- Matricele progresiv Raven;
- Probe curriculare (teste la limba română și matematică);
- Convorbirea individuală și de grup;
- Observația spontană și sistematică.

Informații generale:

D.D. E un copil nevoit să facă naveta dintr-o localitate limitrofa. Mama are diabet în formă avansată cu fază de comă și scăderi bruște ale glicemiei, ceea ce face ca băiatul să aibă deseori o stare de neliniște, îngrijorare pentru mama sa. Cu toate acestea copilul a fost înscris "la oraș" din dorința și preocuparea mamei care a sesizat carențele educative din grădiniță și câteva din problemele fiului ei. Mama participă în educația lui D. atât cât îi permite timpul și sănătatea. Solicită informații despre copil, colaborează cu învățătoarea la solicitarea acesteia, cere sfaturi.

Informații educaționale

Comportament cognitiv

- Are un vocabular limitat, bazându-se pe experiența proprie și manifestă o slabă flexibilitate în alegerea cuvintelor asociate sau opuse ca înțeles. Are formate parțial deprinderi de citit-scris, recunoaște o parte din litere, citește silabe din 2-3 litere, transcrie și copiază literă cu literă, dar nu are auz fonematic și deprinderi de natură analitico-fonetică-sintetică în scrierea independentă. Aude sunetul inițial în cuvinte des auzite. Reține cu greutate unele litere (b, v, j, f, d, z, h, â, î), pe unele confundându-le (d cu t, b cu p etc). Știe să-și scrie numele de familie și prenumele. Formulează propoziții cu dificultate, doar după modele sugerate, uneori confundă faptele importante cu detaliile, dar cel mai adesea uită multe elemente cronologice din text. Exprimarea este nesigură, ca și cum s-ar teme de propriile-i cuvinte. Nu povestește, nu comunică sentimente, păreri, iar când o face nu poate justifica. Capacitatea de reproducere a mesajelor orale este foarte redusă, reușește cu dificultate prin multe întrebări ajutătoare.

În scris face frecvent omisiuni, confuzii, ordonări greșite (în silabele cu mai mult de 3 sunete, în special consonantice), mai rar adăugiri de litere, nu desparte corect cuvintele la capăt de rând, nu poate ordona decât maxim 3 cuvinte din două silabe în propoziții. Omite foarte des semnele de punctuație. Așează frecvent greșit în pagină (titlul, omite alineatele). Deformează literele, nu se încadrează corect pe nici un fel de liniatură (tip I, tip II), șterge foarte des ceea ce a scris.

- Cunoaște numerația 0-10, dar nu reține cum se citesc numerele 10-30. Sistemul pozițional de formare a numerelor îi rămâne necunoscut. Numără crescător 0-30, cu sprijin, dar nu și descrescător. Nu recunoaște locul numărului într-un șir (vecini), nu face comparații. Rezolvă operații 0-10 doar cu material concret - de mânuit, cu degetele. Face calcule și în centrul 10-30, fără trecere peste ordin folosind calculul în scris (cu material concret). Nu prea înțelege rezolvarea problemelor cu o singură operație, află însă la solicitare „ la un loc” sau „ câte mai rămân”. Încurcă semnele plus și minus. A aplicat numai cu sprijin din partea învățătorului unități de măsură non-standard, nu apreciază duratele, citește ceasul uneori, dar confundă acele ceasului. Recunoaște cercul și pătratul, fără celelalte figuri geometrice.
- Este ancorat în prezent. Nu stabilește relații temporale, nu plasează evenimente în timp, sau derularea pe o perioadă de două-trei zile. Pentru o zi, cunoaște perioada de dimineață, după-amiază, dar nu orele.

- Nu este interesat de schimbările din jurul său și nu reține cunoștințe de natură științifică, ci doar ce se bazează pe propria-i experiență și atunci cu întrebări de orientare.

Relații sociale

Se manifestă fără reținere doar în familie. La școală, datorită multiplelor activități de grup acceptă să între în relație cu alți copii, dacă aceste activități se realizează sub formă de joc didactic. Însă comunică la nivel minim când lucrează în grup și, de obicei, îi ascultă pe ceilalți. Este acceptat de colectivul clasei. Uneori intră în conflict cu câte un coleg, mai ales când este respins la joc în timpul pauzelor. Le ascunde părinților greșelile, dar de cele mai multe ori uită ce a făcut.

Vine la școală curat îmbrăcat, spălat mai ales pe mâini și pe față. Igiena corporală se face consecvent, mama având grijă constantă de el.

Obiective pe termen lung

1. Dezvoltarea abilităților de citit-scris prin utilizarea unor cuvinte uzuale, a textelor citite, cunoscute
2. Dezvoltarea abilităților de calcul matematic în centrul 0-100 fără și cu suport concret
3. Dezvoltarea abilităților de relaționare și a comportamentelor emoționale
4. Dezvoltarea unor competențe ale intelectului (memorare, gândire logică, stabilirea de relații cauză-efect)

Programul oferă elevului posibilitatea:

- a) De a întâlni o varietate de stimuli în cadrul activităților terapeutice;
- b) De a efectua o gamă diversă de exerciții prin intermediul unor activități simple, accesibile și în ritm propriu atât la clasă, cât și individual în cadrul cabinetelor de terapie;
- c) De a cunoaște lumea prin intermediul tuturor canalelor de recepție: tactil, kinestezic, văz, auz etc.
- d) Abilitarea educatului pe planurile motric, senzorial, perceptive, de gândire, de limbaj și comportamental, astfel încât să devină mai apt pentru activitatea educative-terapeutică din școală și prin activitățile sociale în general.
- e) Descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare al elevului, a ritmului propriu, de achiziție prin observarea zilnică a comportamentului acestuia și prin concentrarea tuturor informațiilor de la toți factorii educative din școală.

- f) Diminuarea dizabilităților sale prin antrenament continuu și gradual pentru aducerea subiectului la un nivel mai bun de funcționalitate psihică general pentru a putea dobândi o experiență cognitivă superioară celei dobândite anterior și spontan.

Priorități pentru perioada (se specifică intervalul de timp) : 02.12.2014 - 30.01.2015

Structura programului de intervenție personalizat

Disciplina Limba și literatura română

Clasa I

1.3 să distingă cuvintele dintr-o propoziție dată, silabele dintr-un cuvânt și sunetele dintr-o silabă

3.1 să identifice litere, grupuri de litere, silabe, cuvinte și enunțuri în textul tipărit și în textul scris de mână

Obiective pe termen scurt	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
Să identifice literele alfabetului (necunoscute de elev) (b, p, d, g, f) Să citească cuvinte din 2-3 silabe Să formuleze	<ul style="list-style-type: none"> Exerciții și jocuri de dezvoltare a auzului fonematic, de conștientizare a legăturii între fonem și semnul grafic corespunzător<ul style="list-style-type: none"> Citirea cuvintelor pe baza unor suporturi ilustrate și să depisteze sunetele inițiale Exerciții de identificare a literelor într-o ordine aleatorie Exerciții de citire a silabelor după o analiză fonematică a acestora –	<ul style="list-style-type: none"> Metoda fonetică analitico-sintetică, jocul didactic, explicația, conversația, exercițiul “Citirea” imaginilor; jetoane	7 săptămâni	Identifică și recunoaște literele Depistează sunetele inițiale Recunoaște sunetele într-o silabă Citește cuvinte din 2-3 silabe Identifică literele/ sunetele dintr-un cuvânt Formulează propoziții din 2-3 cuvinte observând imaginile Citește propoziții din 2-3 cuvinte Recunoaște în text	Evaluarea orală va alterna cu cea scrisă. Pentru fixare se vor relua de mai multe ori anumite litere. Se vor folosi texte din abecedar, texte cunoscute deja, cu care elevul operează cu siguranță. Aprecieri stimulative

<p>propoziții simple</p>	<p>realizarea sensului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de stabilire a nr. de silabe dintr-un cuvânt • Exerciții de citire a cuvintelor din 2- 3 silabe • Exerciții de recunoaștere a sunetelor (literelor) dintr-un cuvânt și de citire a acestuia <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de denumire a obiectelor din imagini (elevul nu cunoaște foarte multe obiecte ce apar în imagini) • Exerciții de formulare de propoziții folosind cuvintele găsite, urmărind imaginea în care a depistat cuvântul • Exerciții de citire de propoziții simple • Exerciții de recunoaștere a propoziției într-un text dat • Exerciții de înțelegere a sensului propoziției (prin întrebări ajutătoare) 	<ul style="list-style-type: none"> • Conversația, exercițiul, problematizarea; fișe de lucru, abecedar <p>Metoda fonetică analitico-sintetică, abecedar, fișe de lucru;</p> <p>Metoda fonetică analitico-sintetică, conversația, exercițiul, problematizarea; abecedar, fișe de lucru, jetoane, dicționar ilustrat (pentru vizualizarea cuvintelor nou-învățate)</p>		<p>propozițiile (nr. lor).</p>	
--------------------------	---	---	--	---------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de formulare corectă a răspunsului în propoziții • Exerciții de exprimare în cuvinte proprii a părerii despre lucruri, fapte cunoscute				
--	--	--	--	--	--

Structura programului de intervenție personalizat

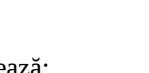
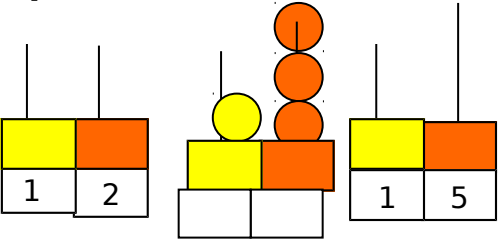
Disciplina Matematică

Clasa I

Obiectivele de referință :

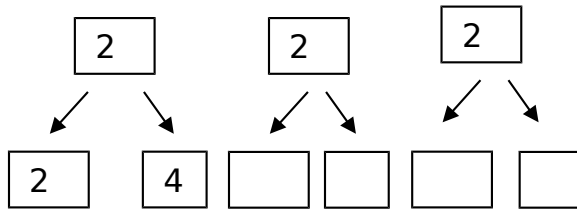
1.1. să înțeleagă sistemul zecimal de formare a numerelor (din sute, zeci și unități), utilizând obiecte pentru justificări

1.2 să scrie, să citească, să compare și să ordoneze numerele naturale de la 0 la 100

Obiective pe termen scurt	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
<ul style="list-style-type: none"> Să recunoască sistemul pozițional de scriere a numerelor formate din ZU în centrul 10-30 	<ul style="list-style-type: none"> Exerciții de recunoaștere a zecilor și unităților: Reprezintă, prin desen numerele: 16 → 25 → Completează: Exerciții de descompunere numerelor în zeci și unități: Descompuneți numerele în zeci și unități, după 	<ul style="list-style-type: none"> jocul didactic, explicația, conversația, exercițiul Conversația, exercițiul, problematizarea; fișe de lucru, numărătoare, bețișoare, boabe de fasole și piper 	7 săpt.	Citește numerele de la 10 la 30 Numără crescător Compară și numește vecinii Scrie numerele dictate	Evaluări curente formative Probe scrise Aprecieri stimulative

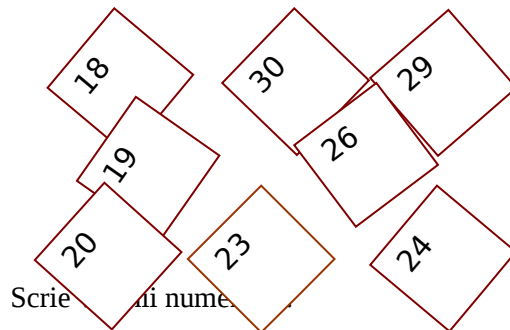
- Să descompună numere în zeci și unități în centrul 10-30

model:

Exerciții de numărare crescător și descrescător

Trasează cu roșu drumul care pleacă **de la numărul cel mai mare** la cel mai mic:

24

Compară numerele cu ajutorul numărătorii.

Colorează numărul mai mic din fiecare șir de fructe și numărul mai mare din fiecare șir de legume:

23

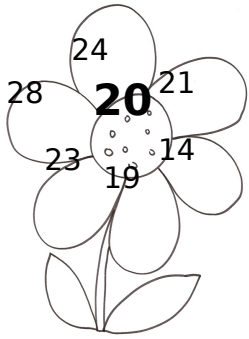
25

21

Numărătoare,
jetoane, munca
independentă

Axa numerelor,
bețișoare, fișe de
lucru, lucrul
individual

<ul style="list-style-type: none"> • Să recunoască locul unui număr într-un șir (vecinii) în centrul 10-30 • Să compare numere vecine în centrul 10-30 • Să scrie numere dictate în centrul 10-30 	<p>Colorează cu roșu petalele pe care sunt scrise numere mai mari și cu albastru petalele pe care sunt scrise numere mai mici față de cele din mijlocul fiecărei flori:</p> 	<p>Axa numerelor, fișe de lucru, munca independentă</p> <p>Numărătoare, fișe de lucru</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Să recunoască sistemul pozițional de scriere a numerelor formate din ZU în centrul 10-100 • Să descompună numere în zeci și unități în centrul 10-100 • Să numere în ordine crescătoare și descrescătoare, în centrul 10-100 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere a sutelor, zecilor și unităților • Exerciții de descompunere numerelor în sute, zeci și unități • Exerciții de numărare crescător și descrescător • Exerciții de comparare a două numere • Exerciții de scrie corect după dictare a unor numere date 	<ul style="list-style-type: none"> • jocul didactic, explicația, conversația, exercițiul <p>problematizarea;</p> <p>munca independentă</p> <p>fișe de lucru, numărătoare, bețișoare, boabe de fasole și piper</p> <p>Axa numerelor</p>	2 săpt.	<p>Citește numerele de la 10 la 30</p> <p>Numără crescător</p> <p>Compară și numește vecinii</p> <p>Scrie numerele dictate</p>	<p>Evaluări curente formative</p> <p>Probe scrise</p> <p>Aprecieri stimulative</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Să recunoască locul unui număr într-un șir (vecinii) în centrul 10-100 • Să compare numere vecine în centrul 10-100 • Să scrie numere dictate în centrul 10-100					
---	--	--	--	--	--

Program de remediere a dificultăților de calcul matematic

OBIECTIVE

- 1.Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice activităților matematice.
- 2.Dezvoltarea capacităților de explorare, investigare și rezolvare de probleme.
- 3.Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic.
- 4.Dezvoltarea interesului și a motivației pentru studiul și aplicarea matematicii în contexte variate.

REZULTATE AȘTEPTATE

La sfârșitul programului de remediere, elevii trebuie să știe:

- să scrie, să citească, să compare numerele naturale 0-1000;
- să efectueze operații de adunare și scădere cu aceste numere, utilizând noțiunile adecvate (termeni, sumă, diferență);
- să aplice calculul oral și înscris pentru efectuarea operațiilor de adunare și scădere (fără și cu trecere peste ordin);
- să efectueze operații de înmulțire până la 100 prin adunare repetată sau utilizând tabla înmulțirii;
- să cunoască noțiunile specifice înmulțirii (factori, produs, de atâtea ori mai mare);
- să efectueze operații de împărțire până la 100 prin scădere repetată sau ca probă a înmulțirii;
- să recunoască forme plane și forme spațiale în mediul înconjurător;
- să măsoare și să compare lungimile, capacitatea sau masa, folosind unități de măsură nestandard, precum și unități de măsură standard;
- să rezolve probleme care presupun o singură operație din cele învățate;
- să exprime oral sau înscris în cuvinte proprii etapele rezolvării unor probleme;
- să compună oral exerciții și probleme utilizând tehnici de calcul învățate;
- să manifeste curiozități pentru rezultatele obținute la unele exerciții și probleme.

RESURSE UMANE

- 1.Elevii cu dificultăți de calcul matematic conform listei alăturate.
- 2.Inv.

3.Inv.

4.Parintii

RESURSE MATERIALE: manuale,planşe,fise individuale,scheme,unități de măsură (standard si nestandard), rigle, tabla, creta colorata.

TERMEN:

INDICATORI DE PERFORMANTA

La sfârșitul programului de remediere a dificultăților de calcul matematic elevii trebuie:

- să scrie si să citească numere naturale de la 0 la 1000;
- să compare si să ordoneze numerele naturale 0-1000;
- să efectueze operații de adunare si scădere cu si fără trecere peste ordin;
- să utilizeze corect calculul oral si scris;
- să folosească terminologia adecvata operațiilor de adunare si scădere (termeni, suma, diferența, cu atât mai mult/mai puțin);
- să efectueze operații de înmulțire pana la 50, utilizând tabla înmulțirii sau prin adunare repetata;
- să efectueze operații de împărțire a numerelor mai mici decât 50, prin scădere repetata sau corelând înmulțirea;
- să identifice triunghiul, pătratul, dreptunghiul,cercul dintr-o lista de figuri geometrice;
- să efectueze măsurări cu unități de măsura standard si nestandard pentru lungime,capacitate,masa,timp;
- să compare prin suprapunere sau alăturare dimensiunile a doua obiecte;
- să recunoască orele fixe pe ceas, săptămânile, lunile, valoarea monedelor si a bancnotelor;
- să rezolve probleme care presupun 1-2 operații din cele învățate;
- să compună si să rezolve exerciții simple după un anumit model;
- să răspundă la întrebarea problemei după lămuriri suplimentare;
- să formuleze probleme noi prin același mod de rezolvare.

INSTRUMENTE DE EVALUARE

1.EVALUAREA ORALA

- exerciții orale de numerație (crescător,descrescător);
- exerciții de calcul mintal;

- exerciții de recunoaștere a unor termeni ;
- expunerea orală a etapelor de rezolvare a unei probleme;
- măsurări concrete cu unități de măsură standard și nestandard;
- recunoașterea unor forme plane și spațiale din mediul înconjurător.

2.EVALUAREA SCRISA

- exerciții de scriere, comparare, ordonare a unor numere date;
- exerciții de aflare a unui număr necunoscut ;
- rezolvarea individuală a unor exerciții date (adunări, scăderi , înmulțiri, împărțiri);
- rezolvarea în scris a unor probleme;
- alcătuirea de probleme cu ajutorul unor scheme date.

3.ACTIVITĂȚI PRACTICE

- desene folosind noțiunile de geometrie însușite;
- lucrări confecționate de elevi(cubul, ceasul);
- expoziții cu lucrările realizate;
- activități-jocuri de tipul "La librărie", "La piață", "La magazin" pentru cunoașterea corectă a unităților de măsură și importanța acestora pentru viața oamenilor.

Program de remediere a dificultăților de citit-scris

clasa a ii-a si a iii-a

OBIECTIVE

- Formarea deprinderilor de citire corectă, cursiva si conștienta în ritm propriu.
- Formarea deprinderilor de scriere corecta.
- Dezvoltarea capacității de exprimare orala si scrisa.

REZULTATE AȘTEPTATE

La sfârșitul programului de remediere, elevii trebuie să știe:

- să citească corect, fluent si expresiv într-un ritm propriu;
- să desprindă informații de detaliu dintr-un mesaj ascultat;
- să sesizeze intuitiv structurile gramaticale incorecte dintr-un enunț oral;
- să îmbine enunțuri proprii în mesaje diferite;
- să sesizeze cuvintele necunoscute dintr-un text dat;
- să pronunțe clar si corect enunțurile;
- să redea prin cuvinte proprii un fragment dintr-un text citit;
- să manifeste interes pentru lectura;
- să redacteze texte scurte pe baza unui suport vizual;
- să scrie lizibil si îngrijit adaptându-si progresiv scrisul cerințelor programului;
- să manifeste interes pentru redactarea corecta si îngrijită a temelor.

RESURSE UMANE

- elevii cu dificultăți de citit-scris conform listei alăturate;
- învățătoarele claselor a II-a A si a II-a B;
- părinți ai elevilor:

1. învățătoare, părinți

RESURSE MATERIALE

- manuale, planșe, fise de lucru, afise, "Biblioteca sonora", casetofon.

INDICATORI DE PERFORMANTA

La sfârșitul programului de remediere a dificultăților de citit-scris, elevii vor reuși :

- să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral;
- să distingă cuvintele și sensul lor într-o propoziție dată;
- să construiască enunțuri logice;
- să integreze cuvintele noi în enunțuri proprii;
- să despartă corect în silabe cuvinte date;
- să pronunțe clar și corect cuvintele;
- să sesizeze legătură dintre text și imaginile care îl însoțesc;
- să citească corect și fluent enunțuri cunoscute;
- să manifeste curiozitate pentru lectură;
- să construiască în scris scurte propoziții corecte din punct de vedere gramatical;
- să scrie un text corect, lizibil și îngrijit utilizând semnele de punctuație învățate;
- să manifeste interes pentru exprimarea scrisă.

INSTRUMENTE DE EVALUARE

1.COMUNICAREA ORALĂ:

- vorbitor - ascultător (întrebări referitoare la conținutul textelor citite, comentarea imaginilor unui text, povestirea conținutului unui text);
- alcătuirea unor enunțuri cu cuvintele de sprijin;
- continuarea unei povestiri.

2.COMUNICAREA SCRISĂ

- copierea unui fragment semnificativ;
- copierea unui text în versuri; completarea unor propoziții cu cuvinte potrivite;
- alcătuirea unor enunțuri;
- scrierea unor mesaje (bilete, felicitări)
- alcătuirea unor fișe, planșe, albume, programe;
- carnet de vocabular, creații proprii, texte, grafice cu progresele copiilor.

3.SERBĂRILE

- șezătoarele școlare, excursii, vizite la bibliotecă, muzeu, expoziții cu realizări ale elevilor, exerciții-joc;
- întâlniri cu părinți, profesori, personaje cu care elevii ar dori să discute.

Evaluare inițială

(DEFICIENȚĂ MINTALĂ SEVERĂ)

NUMELE ȘI PRENUMELE :

DATA NAȘTERII:

DIAGNOSTIC:

ȘCOALA / CLASA:

EVALUATOR:

CONȚINUTUL DOSARULUI:

1. FIȘE DE EVALUAREA FUNCȚIONALĂ:

- DEZVOLTARE COGNITIVĂ
- COMUNICARE
- COMPORTAMENT AUDITIV
- GRAFISM
- AUTONOMIE PERSONALĂ:
  - Orientare în timp
  - Viața emoțională și relațională
  - Utilizarea banilor

2. PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ

DEZVOLTAREA COGNITIVĂ	DA	NU	UNEORI
Verbalizează acțiunile			
Recunoaște cauza și efectul în anumite acțiuni			
Anticipează evenimentele următoare			
Anticipează desfășurarea unei acțiuni folosind indici tactili, de timp, de mediu			
Are reacții adecvate la stimuli de natură diferită			
Prezintă stereotipii comportamentale			
Prezintă joc simbolic			
Cunoaște utilitatea obiectelor de strictă necesitate			
Încearcă să repare/refacă un obiect stricat/dezmembrat			
Cunoaște locul unde sunt ținute jucăriile/obiectele personale			
Ține minte unde a lăsat un obiect cu câteva minute/ore/zile în urmă			
Înțelege noțiunile : <i>înăuntru/ afară, pe/dedesubt, în față/ în spate/ lângă, deschis/ închis, mult/ puțin, câteva/ toate.</i>			
Utilizează aceste acțiuni în mod adecvat			
Diferențiază obiectele după: culoare, formă, mărime, greutate			

Grupează obiecte în funcție de un criteriu			
Identifică obiecte identice			
Ierarhizează 3 sau mai multe obiecte în funcție de un anumit criteriu			
Sortează obiecte care diferă mult (ex. carte - cana)			
Sortează obiecte după un criteriu (formă, mărime)			
Clasifică obiecte după anumite criterii			
Poate reproduce un anumit pattern			
Observă absența unui obiect dintr-un anumit șir			
Numără în ordine crescătoare și descrescătoare până la 20			
Face adunări și scăderi cu suport concret în centrul 0 – 10			
Face adunări și scăderi cu suport concret în centrul 0 – 20			
Rezolvă probleme simple cu suport acțional, imagistic			
Numește cele patru anotimpuri și zilele săptămânii			
Poate compara două mulțimi exprimând corespondența dintre ele			

COMUNICARE	DA	NU	UNEORI
Stabilește relații de comunicare			
Își exprimă dorințele sau nevoile			
Încearcă să desfășoare secvența ce urmează în desfășurarea unei activități			
Cunoaște succesiunea secvențelor unei activități			
Folosește cuvinte care substituie propoziții			
Alcătuiește propoziții cu structură gramaticală simplă			
Utilizează adjective și adverbe			
Utilizează pronume			
Răspunde / pune întrebări care încep cu „cine”, „ce”, „unde”, „cum”, „de ce”, „când”			
Describe un eveniment care a avut loc în trecut			
Scrie cuvinte/propoziții simple			
Anticipază un eveniment care va avea loc în viitor			
Describe o imagine, un tablou			
Așează în ordine cronologică imagini – secvențe dintr-o povestire			
Recunoaște literele de tipar			
Recunoaște literele de mână			
Face diferența dintre unitățile lingvistice			
Alcătuiește enunțuri cu ajutorul unui cuvânt			
Citește silabe și cuvinte simple			

COMPORAMENTUL AUDITIV	DA	NU	UNEORI
Diferențiază între două sunete care sunt familiare			
Răspunde la un stimul auditiv atunci când sunt prezenți alți stimuli auditivi care îi distrag atenția(zgomot de fond)			
Localizează și numește sursa sunetelor			
Diferențiază între diferitele ritmuri ale muzicii (lentă, rapidă)			
Se mișcă în ritmul muzicii			
Bate din palme în ritmul muzicii			
Bate din picioare în ritmul muzicii			
Recunoaște câteva cântece			
Cântă			
Poate să reproducă, prin imitație, linia melodică a unui cântec (la început cu ajutor, apoi singur)			
Face diferența între două cuvinte cu număr de silabe diferit			
Își dă seama de preponderența vocalelor sau a consoanelor			
Recunoaște prezența sau absența unui anumit sunet într-un cuvânt			
Sesizează diferențele dintre doua cuvinte asemănătoare			

GRAFISM	NU	Cu sprijin (verbal, fizic)		Fără sprijin	
		dificil	ușor	dificil	ușor
Ține un creion între degetul mare și index					
Scrie ținând cotul pe masă					
Scrie pe foaie după instrucțiuni					
Trasează linii					
Colorează					
Unește două puncte printr-o linie					
Punctează după contur					
Copiază un desen, litere, cifre					
Desenează cu degetul în aer o figură, formă					
Se orientează în spațiu grafic					
Desenează forme geometrice simple					

▪ ORIENTAREA ÎN TIMP	DA	NU	UNEORI
Reacționează la expresia : „e timpul să.....”			
Înțelege noțiunile de: - așteaptă			
- mai târziu			
- acum/ azi			

- mâine			
- ieri			
- în seara aceasta			
- săptămâna viitoare			
- vacanță			
- sărbătoare			
Cunoaște momentele zilei și rutinele asociate acestora			
Cunoaște utilitatea orarului și se folosește de el			
Cunoaște și utilizează noțiunile de: minut, oră un sfert de oră o jumătate de oră peste o oră			
Numește zilele săptămânii			
Se poziționează corect în săptămână (știe că azi e marți)			
Cunoaște lunile anului			
Înțelege conceptul de an calendaristic			
Își face planuri în timp (pe zi, săptămână, lună)			

▪ VIAȚA EMOȚIONALĂ ȘI RELAȚIONALĂ	DA	NU	UNEORI
Își cunoaște numele și prenumele			
Își cunoaște data nașterii			
Este atașat de o persoană anume			
Cunoaște prenumele mamei, tatălui, fraților, rudelor			
Își cunoaște adresa			
Îi ignoră pe cei din jur			
Primește / arată afecțiune pentru cei din jur			
Are prieteni			
Stabilește ușor relații cu cei din jur			
Împarte jucării cu cei din jur în timpul jocului			
Acceptă / respectă regulile jocului			
Își asumă rolul de lider în timpul jocului			
Preferă compania adulților			
Se joacă doar cu anumiți copii			
Participă la activități sociale			
Are hobby			
Respectă autoritatea părinților sau a cadrelor didactice			
Prezintă tulburări de comportament			

▪ UTILIZAREA BANILOR	DA	NU	UNEORI
Face distincție între bancnote și monede			
Cunoaște utilitatea banilor			
Cunoaște și ierarhizează valoarea banilor			

Apreciază ce poate cumpăra cu suma de bani pe care o are			
Cere bani împrumut			
Știe să-și chivernisească banii			

Fișă de caracterizare psihopedagogică

I. Date personale

Numele si prenumele: C.B.

2.Locul si data nașterii: 02.11.2007, Alexandria;

3.Domiciliul: Alexandria

4.Școala și clasa în care învață: Școala Gimnaziala, cls. I

II. Date familiale

1.Ocupația și locul de muncă al părinților:

Tatăl: muncitor (ocazional)

Mama: casnică

2. Structura și componența familiei:

a) familie formată din cei doi părinți;

b) frați (surori) - o soră mai mare și un frate mai mic;

c) eleva este crescută și de bunicii din partea tatălui.

Nr. crt.	Vârsta	Ocupația
1.	12	elevă
2.	3	-

3.Atmosfera și climatul educativ:

- climat educativ necorespunzător din cauza condițiilor materiale/sociale la limita subzistentei (foarte precare);

- lipsa unor modele parentale familiale;

- dezinteres din partea părinților în educația minorei.

4.Condiții de viață și de muncă ale elevului:

? foarte precare,

? la limită

5. Influențe din afara familiei (vecini, prieteni, colegi):

? reduse, întâmplătoare.

III. Dezvoltarea fizică și starea sănătății

- dezvoltare fizică normală;

- deficiență/dizabilitate mintală ușoară.

IV. Particularități ale debutului școlarității

Eleva nu a frecventat grădinița, prezentând următoarele incapacități:

- lipsa motivației și a interesului de cunoaștere;

- imprecizie în acțiunile practice și mentale;
- verbalizare redusă a reprezentărilor și acțiunilor;
- grad redus de independență în procesele intelectuale;
- conduita neadecvată începerii școlarității;
- anxietate în fluxul solicitărilor școlare.

V. Rezultate obținute de elev

Dificultăți de învățare și adaptare școlară

VI. Procesele cognitive și stilul de muncă intelectuală

Tipul de dizabilitate: mintală ușoară;

Dizabilități asociate: devianță comportamentală, tulburări de atenție;

Dezvoltarea senzorial-perceptivă: nediscriminări perceptiv - vizuale și auditive;

Nivelul dezvoltării psiho-motricității:

- reprezentări temporale reduse (nu cunoaște zilele săptămânii, anotimpurile etc.);
- slabe reprezentări spațiale (nu poate aranja corect în pagină, nu percepe detaliile, nu utilizează corect noțiunile spațiale).

- **Gândirea**

- intuitiv - concretă, la nivelul operațiilor concrete bazate pe material didactic și sprijin din partea adultului;
- analiza, compararea asigurate pe baza modelului prezentat;

- **Memoria**

- mecanică, săracă, reproductivă, de scurtă durată; reprezentări instabile ale memoriei vizuale și auditive;

- **Atenția**

- tulburări de atenție;
- fluctuantă în funcție de stimul și recompensă imediată;
- hiperactivitate uneori pentru acțiuni personale în timpul activității școlare.

- **Imaginația slabă, subdezvoltată, reproductivă;**

- folosește uneori minciuni pentru a atrage atenția celor din jur sau pentru a-și justifica atitudinile negativiste;
- procedează rutinier (cu automatisme), fără inițiative.

- **Limbajul**

- vocabular sărac, neactivizat, imprecis;
- dislexo - disgrafie:- nu desprinde mesajul global din comunicarea orală a învățării

- nu percepe și nu discriminează auditiv și vizual fenomenele;
- imprecizie în scrierea semnelor grafice;
- nu poate formula enunțuri proprii.
- tulburări de vorbire: sigmatism
- comunicare: deficitară
- violență (folosește expresii urâte în relațiile cu colegii)

VII. CONDUITA ELEVEI LA LECȚIE ȘI ÎN CLASĂ (trăsături de personalitate)

• **Afectivitatea**

- instabilitate afectivă prin trecerea la afectivitate (prezentă numai fizic) la stări afective puternice, conflictuale, agresive (verbale și chiar fizice);
- imaturitate afectivă (emoțiile îi perturbă activitatea);

• **Motivația**

- redusă (eleva este mult mai retrasă, rezervată, introvertită, cu ieșiri explozive, uneori prin manifestări comportamentale inadecvate);
- lipsa încrederii în forțele proprii;
- reacții dezadaptative;
- pozitive față de persoane care acordă sprijin moral și material.

• **Aptitudini**

- muzicale și practice (gospodărești);
- lipsa aptitudinilor intelectuale (ritm lent, greoi, cu erori);
- lipsa aptitudinilor de comunicare și interrelaționare cu colegii de clasă.

• **Nivelul maturizării psiho-sociale**

- tulburări emoțional-afective;
- frustrări din cauza handicapului social;
- lipsa igienei corporale;
- lipsa igienei vestimentare;
- imaturitatea afectivă (dornică de afecțiunea persoanelor adulte).

VIII. Nivelul achizițiilor școlare: (aspecte concrete prin observație, produsele activității caiete, teste, fișe de lucru, activități de învățare etc.)

Limbă și comunicare

Ce știe:

- recunoaște majoritatea literelor mari fără suport imagistic;
- face corespondența literă de tipar – literă de mână;

- citește cuvinte mono și bisilabice;
- copiază, transcrie corect o propoziție dezvoltată;
- scrie corect după dictare cuvinte mono și bisilabice;

Ce nu știe:

- nu cunoaște grupurile de litere;
- nu citește independent un text de mică întindere;
- vocabularul activ – foarte sărac;
- alcătuiește enunțuri simple cu suport imagistic;
- nu cunoaște semnificația semnelor de punctuație;
- memorează poezii de mică întindere.

CE SE POATE REALIZA PE TERMEN SCURT

Obiective :

- să învețe grupurile de litere mari și mici, de tipar și de mână;
- să-și corecteze scrierea;
- să scrie corect și să citească cuvinte care conțin grupurile de litere;
- să citească și să scrie după dictare cuvinte formate din mai multe silabe;
- să citească independent un text scurt;
- să utilizeze în vorbirea curentă un număr cât mai mare de cuvinte noi;
- să memoreze una sau doua poezii pentru serbarea școlară;

Matematica

Ce știe:

- recunoaște numerele naturale 0-30
- numără corect în ordine crescătoare din 1 în 1 în limita 0-30

Ce nu știe:

- ezitări în utilizarea corectă: „mai mult cu atât”, „mărit cu”, „micșorat cu” ;
- nu efectuează operații de adunare și scădere cu numere naturale de la 0 la 100, fără trecere peste ordin;
- dificultăți în cunoașterea terminologiei specifică matematicii (termen, sumă, descăzut, scăzător, diferență)

CE SE POATE REALIZA PE TERMEN SCURT

Obiective pe termen scurt:

- să definească corect noțiunile: termen, sumă, descăzut, scăzător, diferență;
- să calculeze oral adunări și scăderi până la 10 și până la 100 (cu sprijin);
- să efectueze oral, calcule în centrul 0-100: $U+U$; $Z+Z$; $Z+U$; $U+Z$; $ZU+U$;

- să formuleze probleme pe bază de imagini, simboluri;
- să rezolve probleme cu o singură operație;
- să utilizeze corect: „mai mult cu atât”, „mărit cu”, „micșorat cu” ;
- să utilizeze corect terminologia matematică în rezolvarea exercițiilor;
- să scrie corect în coloană, în pagină;
- să participe cu interes, mărindu-și atenția divergentă;
- sa-și coordoneze activ mișcările psihomotrice (în folosirea materialului intuitiv);
- sa-și dezvolte memoria logică (reprezentările mentale).

Obiective terapeutice (formativ-educative):

- dezvoltarea gândirii (calculului mintal și scris);
- activizarea vocabularului matematic (terminologia);
- dezvoltarea capacității de concentrare a atenției.

IX. Modalități de stimulare pentru implicarea în realizarea sarcinilor școlare: (cum poate fi motivat, în ce mod i se captează atenția, voința)

STRATEGII DIDACTICE FOLOSITE ÎN INTERVENȚII

Metode și procedee:

- explicația pe baza materialului intuitiv-concret;
- demonstrația pe baza de simboluri, pentru însușirea algoritmului de efectuare a calculului mintal, oral și scris, liniar și înscris;
- observația pe bază de stimuli (dirijată);
- problematizarea – rezolvarea de probleme imagistice și acționale;
- exercițiul matematic și exercițiul – joc;
- fișa de evaluare;
- munca independentă;
- conversația euristică;

METODE SI PROCEDEE TERAPEUTICE

- activități ludice
- activități de art-terapie;
- activități de ergoterapie;
- activități psihoterapeutice pentru diminuarea tulburărilor de atenție și de comportament.

MATERIAL DIDACTIC

- numărători, bețișoare, planșe, simboluri (puncte, bile, linii, steluțe etc.), jetoane, tablă magnetică cu numere, manual.

–

Nevoi specifice ale copilului în cadrul familiei:

- copilul are nevoie de o îngrijire și o supraveghere mai atentă din partea părinților;
- este necesar ca părinții să manifeste o atitudine pozitivă față de școală, s-o aprecieze și s-o încurajeze pentru a învăța;
- se impune o organizare mai judicioasă a timpului petrecut de elevă acasă, să existe un raport optim între timpul de învățare și cel de joc.

Obiective:

- **Sensibilizarea părinților față de problematica și nevoile elevei;**
- **Îmbunătățirea colaborării dintre părinți și școală (cadru didactic).**

Mijloace de realizare:

- ❖ discuții cu părinții;
- ❖ realizarea unor activități școlare sau extrașcolare la care să participe și părinții (serbări, expoziții cu produse ale elevilor, excursii, concursuri sportive);
- ❖ întocmirea împreună cu părinții a unui „orar” pentru acasă.

Fișa de examinare logopedică

Data.....

Examinator.....

1. DATE GENERALE

Numele.....prenumele.....

Data nașterii.....

EXAMINAREA PRONUNȚIEI (prin vorbire reflectată)

Pronunțați fiecare cuvânt rar și clar. Solicitați copilului să-l repete. Încercuiți sunetul sau grupul de sunete greșit pronunțat și notați exact cum a pronunțat copilul.

Sonante

m mama/mac.....

r rac/pere/vapor.....

rt carte/sport.....

n nuc/ prune/pian.....

s soare.....

Oclusive

sl slip.....

p pană/vulpe/lup.....

pl ploaie/umple.....

pr prosop/prune/capră.....

b balon/tobă.....

bl bloc/tablou.....

Fricative

f fată.....

fl floare/fluture.....

fr fructe/frunze.....

v vată.....

sp spate/aspirator.....

st stol/castron.....

z zmeu/mânz.....

ș șarpe/pușcă.....

șt știucă.....

br broască/umbrelă.....	șl șlep/șlagăr.....
t tata.....	ștr ștrand.....
tr tren/tractor.....	șc școală.....
d Dana.....	j jucărie/cojoc.....
dr drum/drept.....	h haină/pahar.....
c cal.....	
cl clopot/clește.....	<u>Africate</u>
cr creion/cretă.....	ț țap / braț / maimuță.....
g gară.....	ce ceas/șoarece.....
gl glob/oglină.....	ci cireșe/cipici.....
gr grădină.....	ge geantă/mărgele.....
ghe ghem.....	gi girafă.....
ghi ghindă.....	
che chei.....	
chi chifle.....	

GRESELI ÎN EXPRIMAREA ORALĂ (Disgramatisme)

1) Enumerări

- zilele săptămânii / lunile anului / recitarea unei poezii .....

.....

.....

2) Repetări de propoziții

2 cuv. - Copilul doarme.

.....

2 cuv. - Cartea este frumoasă

.....

3 cuv. - Soarele strălucește pe cer.

.....

4 cuv. - Pe drum trec multe sănii.

.....

5 cuv. - Pe câmp cresc multe flori frumoase.

.....

6 cuv. - Iarna copiii aleargă cu sania prin zăpadă

.....

3) Repovestire

Ieri, Andrei s-a dus cu bunicul în parc. Pomii erau verzi, iar florile multicolore. Un dulău mare, lănos, s-a oprit în fața unui cățel mic. Dulăul a început să latre amenințător, vrând să-l ia de ceafă pe cățel. Bunicul și Andrei au reușit să-l gonească pe dulău.

.....

.....

.....

.....

4) Vorbire independentă

- descrierea unei imagini, "Povestește-mi ce ai văzut ieri la Tv." sau "Ce te-ai jucat ieri;"

.....

.....

.....

.....

Concluzii (bifați)

- memoria verbală deficitară
- folosirea greșită a articolului
- folosirea greșită a cazurilor
- folosirea greșită a acordului
- topica greșită

EXAMINAREA CITIT - SCRISULUI

	Omissiuni	Înlocuiri	Adăugiri	Inversări	Ritm
Citare					
Copier e					
Dictare					

Greșeli tipice

.....
.....

Concluzii

.....
.....

Diagnostic logopedic

.....
.....

Conduita copilului în colectivitate și în timpul examenului/tratamentului logopedic

.....
.....
.....
.....

Fișă de consiliere școlară

I. Numele și

prenumele: _____

Vârsta:

_____

Sex:

_____

Studii (profil):

_____

Mediul de proveniență (rural / urban):

_____

II. Profesia părinților:

Mama _____

Tata _____

Tipul familiei: _____

III. Starea actuală a sănătății: _____

Antecedente: _____

IV. Motivul pentru care participă la consiliere:

_____

_____

V. Obiectiv general: _____

VI. Obiective specifice: _____

_____

VII. Plan de intervenție

Data	Activitatea desfășurată	Interpretare/Observații

VIII. Concluzii:

Chestionar elevi

1. În ce localitate locuiești?

.....

2. Câți ani ai?

.....

3. În ce clasă ești?

.....

4. Mai ai frați/surori?

Nu   Da

5. Dacă da, ce vârste au?

---

6. Cu cine locuiești în casă?

---

7. Ce ocupații au părinții tăi?

---

8. Din persoanele din casă, mai are altcineva ocupație? Care?

---

9. Ai fost plecat vreodată în altă țară?

Nu   Da

10. Dacă da, unde și care a fost motivul?

---

11. Părinții tăi se interesează de ceea ce faci tu la școală?

Nu   Da

12. Spune 3 motive pentru care îți place să fii la școală/ în clasă:

a) _____

b) _____

c) _____

13. Spune 3 motive pentru care nu îți place să fii la școală/ în clasă:

a) _____

b) _____

c) _____

14. Ai fost vreodată felicitat de către profesorul tău?

Nu   Da

15. Cum s-a întâmplat?

---

16. Ai fost vreodată insultat de către profesorul tău?

Nu   Da

17. Cum s-a întâmplat?

---

18. Ai prieteni ?

Nu Da

19. Cum îți petreci timpul liber cu aceștia?

---

20. Spune trei lucruri pe care ai dori să le schimbi în școala ta:

- a)

- b)

- c)

Chestionar părinți

1. În ce localitate locuiți?

---

2. Ce vârstă aveți?

---

3. Participați la acest chestionar în calitate de :

---

4. Câți copii aveți?

---

5. Ce vârste au copiii?

---

6. Dintre aceștia, câți merg la școală?

---

7. În cazul în care unul dintre copiii dvs. de vârstă școlară nu merge la școală, care este motivul principal?

---

8. Ați fost plecat vreodată în străinătate?

Nu Da

9. Dacă da, unde, pentru cât timp și care a fost motivul:

---

10. Dacă ați fost plecat în străinătate cu copiii pentru o perioadă mai lungă de 1 an, v-ați înscris copilul acolo la școală?

Nu Da

11. Ce puteți spune despre școala în care învață acum copilul/copiii dvs.?

---

12. Menționați 3 motive pentru care sunteți mulțumit de școala unde învață copilul/copiii dvs.:

- a) _____
- b) _____
- c) _____

13. Menționați 3 motive pentru care nu sunteți mulțumit de școala unde învață copilul/copiii dvs.:

- a) _____
- b) _____
- c) _____

14. Menționați activitățile desfășurate în acest an școlar la care școala v-a invitat să participați și modul în care v-ați implicat în aceste activități:

---

15. Credeți că aceste activități au fost utile pentru dvs. sau pentru copilul/copiii dvs.?

Nu Da

16. De ce credeți acest lucru?

---

17. Sunteți mulțumiți de rezultatele școlare ale copilului/copiilor dvs.?

Nu Da

18. Explicați răspunsul dat:

---

19. Ce părere aveți despre profesorii copilului/copiilor dvs.?

---

20. Spuneți trei lucruri pe care ați dori să le schimbați în școala unde învață copilul/copiii dvs. :

- a) _____
- b) _____
- c) _____

Rolul climatului familial în dezvoltarea copilului de vârstă

școlară mică

Studiu de caz

Mama copilului A.N. în vârstă de 9 ani solicită consiliere deoarece ea și soțul ei nu reușesc să gestioneze comportamentul fiului lor.

a) Anamneza – prima ședință

A.N. este elev în clasa a III-a. Ori de câte ori părinții merg la școală, doamna învățătoare și anumiți părinți ai copiilor se plâng de comportamentul fiului lor. Este elev în clasa a III a și părinții nu știu ce să mai facă pentru ca acesta să se cumițească. Uneori se bagă sub bancă în timpul orelor, vorbește urât colegilor de clasă, iar la lucrarea de control nu a obținut calificativul de F.B cu care era obișnuit și a suferit. De ciudă, a rupt lucrarea în fața doamnei învățătoare . Neștiind cum să procedeze, părinții s-au gândit să-l mute la o altă școală, așa cum le-a sugerat și doamna învățătoare.

A.N. mărturisește că nu știe de ce atunci când face rele, copiii spun că nu a făcut așa, îl apără, iar atunci când e cuminte, îl părăsesc și spun că a făcut ceva rău. La întrebarea ce rele face, copilul răspunde că dacă ceilalți colegi îl jignesc sau îl bat, face și el același lucru. Din cele spuse de copil, reiese că el la școală este atât agresor, cât și victimă. Faptul că a rupt lucrarea de control este explicat de A.N. astfel: el consideră că a fost depunctat pe nedrept, deoarece ceea ce a rezolvat, a rezolvat corect, iar ceea ce n-a reușit să termine se datorează faptului că a întârziat la oră, din cauza părinților , și nu că n-ar fi știut. Dacă ar fi avut timp suficient, ar fi obținut calificativul de F.B.

b) Ședința II

S-a efectuat evaluarea psihologică, care a evidențiat un QI corespunzător inteligenței superioare, frustrări și tendințe ușoare agresive. S-au fixat câteva reguli de bază pentru comportamentul în clasă, întrebându-l pe elev, ce altceva diferit va face pentru a schimba ceva în comportamentul lui, astfel încât părinții săi să fie fericiți ? El a decis să fie atent la ore, să manifeste respect pentru doamna învățătoare și colegi, să aibă o mai bună comunicare cu clasa de elevi și să respecte regulile prin care atunci când este jignit sau bătut să-i transmită doamnei învățătoare și dumneai va fi aceea care va lua măsurile necesare în clasă, sancționând comportamentele agresive.

Cu toate că părinții se jenau să ia contact cu învățătoarea, de teama aflării unor noi comportamente indezirabile ale copilului lor, s-a hotărât ca părinții să mențină o relație constantă cu școala.

Împreună cu elevul și părinții acestuia, s-a alcătuit un program de efectuare al lecțiilor și de petrecere a timpului liber, program pe care să-l pună la vedere, la biroul copilului. De asemenea, părinții au hotărât să schimbe ceva în programul cotidian, astfel încât să se implice împreună și să dedice mai mult timp educării copilului.

c) Ședința III

Comportamentul copilului s-a ameliorat în mare măsură, iar programul pe care și-l fixase în cabinet fusese respectat. Băiatul a povestit că în clasă se simțise deseori singur. Întrebat care sunt desenele animate preferate, acesta răspunde că "Prietenii imaginari" și că și el și-a făcut un astfel de prieten imaginar. Părinții nu știau de acest prieten imaginar al copilului.

d) Ședința IV

La această ședință A.N. era ușor agitat, dădea din picioare în timp ce era așezat la birou. El spune că și la școală face la fel, deoarece simte că piciorul drept este cam neastâmpărat. Se solicită copilului să deseneze și să coloreze piciorul drept, după care, pe o altă coală, să-l coloreze cu acele culori ce îl relaxează și îl liniștesc. De unde la început a desenat în negru și roșu, în cel de-al doilea desen a îmbinat nuanțe de albastru, verde și galben. În finalul ședinței, băiatul era relaxat și a mărturisit că vine la cabinet cu curiozitate și plăcere. Mama băiatului a confirmat.

e) Ședința V

Familia era încântată de progresul făcut de băiat, acesta avea aproape numai F.B-uri, în clasă era liniștit, a păstrat aceeași școală și părinții își recăpătaseră liniștea sufletească mergând la serviciu nestresați.

A.N. a fost felicitat pentru implicarea lui în schimbarea comportamentului și pentru efortul depus; de asemenea au fost cuvinte apreciative și la adresa familiei, în special a mamei care s-a implicat și a colaborat cu copilul, învățătoarea și psihologul.

f) Concluzii

Despre modul CUM să devii un părinte bun astfel încât să-ți educi copiii în mod eficient, nu se preda în nici o școală. O facultate a părinților, nu există încă...

A educa un copil, nu înseamnă a modifica natura lui pentru că în mod natural, copilul are în el totul pentru a reuși. Important este să-i oferi un climat familial corespunzător și să înveți cum să actualizezi potențialul copilului, să-l ajuți să se dezvolte armonios în mediul sau familial și psihosocial de viață. Primul pas este acela să-l iubești și să manifesti dorința de a-l cunoaște, să știi care-i sunt trebuințele, interesele, succesele, insuccesele, sentimentele. Următorul pas este să înveți legile creșterii fizice și mentale. A trece de la o educație autoritară la o educație mai permisivă bazată pe adaptarea la realitate până a deveni prietenul copilului tău, este următorul pas. A învăța că în timp ce reacționezi emoțional atunci când greșește, nu este suficient, și că este necesar să privești și soluțiile alternative la problema, este un alt pas. A te implica în educația copilului tău este condiția reușitei în obiectivul ce ți l-ai propus, acela de a fi un părinte bun, educativ. Rolul acesta se învață treptat, acordă-ți timpul necesar! ... pentru că a fi un părinte bun este o artă... o artă ce se învață.

Platon spunea că educația are drept scop să dea sufletului și corpului întreaga frumusețe și perfecțiune de care sunt susceptibile. Ajută-l să-și ia lecția din experiențele sale de viață și nu insista doar în a-l învinovăți atunci când greșește. Vorbește-i și despre calitățile sale, despre reușitele sale! Învață-l să experimenteze mental comportamentul și să vadă consecințele punerii lui în practică, să-și autoevalueze conduita! Dezvoltarea psihosociomorală este un proces activ, experiența individuală se reorganizează continuu în structuri ce au o anumită semnificație pentru fiecare persoană.

Education System in Romania

The education system represents the main subsystem of the education system. The structure of the education system in Romania includes: pre-school, primary, lower secondary, compulsory general, upper secondary, schools of arts and crafts, apprentice schools, post-secondary and higher education.

After 1989 the Romanian education has made progress despite the difficult economic conditions and the changes that have occurred in the social life. After 1998 the education reform was started, as a result of the gradual democratization and the infusion of the European funds and the World Bank.

The structure of the national education system:

1. **Pre-university.** Pre-university education is divided into 5 cycles:

- 1.1 Pre-school Education (or Kindergarten) - lasts three years and it is made up of three groups: Small Group, Middle Group and Big Group.
- 1.2 Primary Education (Primary School) - classes 0 (preparatory) -IV
- 1.3 Secondary Education (Gymnasium) - classes V-VIII
- 1.4.1 High School Education (High School) - of four or five classes (classes IX-XII / XIII)
- 1.4.2 Vocational Education (School of Arts and Crafts), which may continue or remove the High School to prepare students for careers that are based on manual or practical activities.
- 1.5 Post-secondary Education may last between 2 and 5 years.

2. **Higher education** (higher studies) has been reorganized to be in accordance with the principles of the Bologna process, and its aims is to build the European Higher Education Space. It has the following four components:

- 2.1 University studies (Licentiate) 3-4 years, for most subjects 3 years (since 2005)
- 2.2 Masters studies (Master) 1-2 years, for most subjects 2 years (since 2008)
- 2.3 Doctoral studies (PhD) last at least 3 years (PhD) (since 2006).
- 2.4 Lifelong learning (post university courses, continuing education).

Education of the special educational needs

Theoretical landmarks

All persons with SEN, regardless of the nature or degree of their deficiency, have the right to an appropriate free education, adapted to their needs and wishes.

- *Academic Learning began to be seen as important by soon. Before the twentieth century, most children were educated at home. The boys were learning professions practiced by their fathers, and the daughters were learning from their mothers how to care for the household. Only the boys from wealthy families could afford to go to school. The poor children and the children with disabilities were often forced to beg in order to support themselves or to assist their families. Because these activities did not require academic skills, the formal education was not considered necessary, and the minor disabilities did not change the situation with anything. As long as you could work in the field and were able to make a horseshoe, you were accepted as a member of that community. The situation began to change with the advent of compulsory education. Each student had to obtain high performances in all subjects, although the curriculum was not adapted to the needs of all students. The children and the young people with disabilities or those who could not cope that system were sent to special institutions.*

There were three stages of integration / segregation:

- *1. Integration without assistance*

In the past, the students with disabilities were attending the public schools without benefit by any kind of assistance from the special schools (e.g. students with visual disabilities).

- *2. Segregation*

The period during which the special schools were the main alternative.

- *3. Integration*

During this period, the students were / are integrated in the public schools and received / receive assistance from the resource centers / special schools.

There are different forms of integration:

- *Establishing the special classes in the public schools, the students being distributed in separate classrooms; instead, the students can attend to regular classes, at some of the subjects.*

- *Full integration is achieved when students are distributed in regular classes, learn with their colleagues and enjoy the assistance of specialized teachers / resource center.*
- *Students with deficiencies schooled at home;*
- *Special education is a form of education adapted and designed for all children with special educational needs who are unable by themselves to achieve a level appropriate to their age and society requirements for an active, autonomous and independent human.*

The principles which underlay of the special education

- **(1) Guaranteeing the right to education for every child**

- Children have the right to learn together regardless of difficulties and differences*
- Every child is unique and has some potential for learning and development*
- The school and the community ensure equal access to education for all children*

- **(2) Providing specialized services focused on the needs of children with special educational needs.**

- Correlation of education types and forms of tuition depending on the purpose of education, general objectives and aims of the education.*
- Providing of the educational connection through complex activities*

Special education measures - provided individually or in the integrated structures take into account:

- *a) training of the teachers and classes in order to adapt educational practices for the students with SEN in groups / classes in public education;*
- *b) ensuring the group / class with support services and professionals (psychologists, speech therapists, physiotherapists, teachers / itinerant support staff etc.) to ensure the rehabilitation of students with SEN along with the conducting of the educational process;*
- *c) the corresponding reduction of the students, at least 2 to each student with disabilities integrated into the group / class, depending on the severity of the deficiency.*

Disabled children integration in public schools

The idea of integrating of the children with disabilities in public schools has appeared as a natural and necessary reaction of the society to its obligation to ensure the normalization and reforming of the education conditions for people with special educational needs.

Integration means that the relationships between individuals are based on a recognition of their integrity, values and common rights they possess. When recognition is absent for these values, the alienation and segregation install between the social groups. In other words, the integration refers to the relationship established between the individual and the society and it can be analyzed considering several levels, from simple to complex.

Integration implies equal social participation and equality in access to education achievement. Among the current and future values of democratic society integration, people think that the following are dominant:

- acceptance of all differences;
- respect for diversity;
- human solidarity and especially with different people;
- fight against exclusion and marginalization;
- fight against social inequality.

The levels of integration lies in the interaction relationship, it is mutually enriched and influenced, creating all necessary conditions for changing and transforming the society into a society able to ensure the integration of people with mental disabilities within it. The access to integration applies to all persons, including those with disabilities, regardless of the disability and its severity. In this regard, should not be any restriction. People with a disability and especially people with a mental disability are all too ordinary, people with dreams, hopes, aspirations, but with more pain and more obstacles they face.

Integration is a complex process that involves:

- to educate children with special needs in regular schools along with other normal children;
- to provide specialized services (rehabilitation, educational therapy, school counseling, medical and social assistance) in that school;

- to provide support to school teacher in the design and implementation of the integration programs; to enable effective access of children with special needs in regular school at the schedule and resources (classrooms, offices, laboratories, library, sports fields, etc.);

- to encourage friendship and communication between all the children in the class / school;

- to educate and help all children to understand and accept the differences between them;

- to respect the parents' problems and opinions, encouraging them to get involved in school life;

- to provide individualized support programs for children with SEN;

- to accept radical changes in the organization and development of educational school activities.

According to the principles on education promoted by international organizations, it is said that people / students with different types of disabilities have the same fundamental rights as other citizens of the same age, without discrimination based on sex, language, religion, financial status or any other characteristic of the person concerned or his family.

If we accept the idea that after graduating school, all children should benefit from the chance to participate actively in social life, then we have to give them that chance unconditionally; therefore the social integration is prepared and conditioned for school integration.

We can talk about multiple levels of integration, such as:

a) physical integration - enables people with special needs the basic needs of their existence, i.e. providing a living space in residential areas, organizing classes and groups in regular schools, professionalization in various fields, jobs (in a protected system);

b) functional integration - is considering the possibility of access for people with special needs to use all the facilities and services offered by the social environment / community to ensure a minimum of comfort (e.g. use of public transport, facilities on the street or in different access public institutions);

c) social integration - refers to a whole set of social relations between people with special needs and other members of the community (neighbours, colleagues, people on the street, public servants); these relationships are influenced by attitudes of respect and esteem and all manners of interaction between normal people and those with special needs;

d) *personal integration* - is related to the developing of interaction relationships with significant people, in various periods of their life; this includes various types of relationships, depending on the subject's age - for children, relationships with their parents, relatives, friends; for an adult, relationship with his / her spouse, friends, children, relatives (i.e. the effective integration requires certain conditions, namely, for a child, close relationships with family and for an adult ensuring a dignified existence with diverse relationships within social groups in the community);

e) *integration into society* - is about ensuring equal rights and self-determination respecting person with special needs;

f) *organizational integration* - refers to the organizational structures that support integration; it is necessary that public services should be organized so as to meet the needs of all individuals in society.

In conclusion, the transposition into practice requires the development of a congealed system of actions, from various fields: psychology, pedagogy, sociology, social assistance, nursing, organizational, legal, political etc. These actions shall be performed starting from the individual to the social, aiming to finally, the transformation into a system able to ensure the integration of people with special needs in the structures within.

A fundamental criterion for differentiating the *forms of integration* refers to the length of the presence of the child with special needs in regular school. Thus we meet:

- ***total integration forms*** – the student with special needs spends all his time in the regular school, except the treatment programs that can run in space of the same school (setting in the regular school of a space where children with disabilities can display the therapeutic activities) or outside of school (curative educational centers, rehabilitation services, specialized clinics)

- ***forms of partial integration*** – the student with special needs spends only a part of his time in the regular school (he only participates in certain activities in the regular school or certain subjects in the regular school where he can cope, and the remaining curriculum is similar to the program of a special school and runs either in a specialized school or a day care center or rehabilitation center).

Looking the things from another perspective, based on the same criterion, we can identify these forms of integration:

- ***total integration***;

- ***partial integration*** - participation of children with special needs at certain activities; those activities are selected according to: the potential of the integrated students and the type of deficiency, resources and school readiness, interests of students, parents' requests etc.;

- ***occasional integration*** - participation in common of the students with disabilities along their colleagues from the regular school at different extracurricular school activities (trips, celebrations, sports competitions, performances etc.).

Regarding the *forms of integration of children with SEN, existing in Romanian school*, these are based on the following models:

The model of cooperation between the regular school and special school - in this case, the regular school coordinates the integration process and establishes an active partnership between the teachers from both schools who will experience a new way to sustain the development of teaching activities, preparing together the school activities content, adapting the learning materials and resources used during classes and offering a comfortable way to all students in the class. This model has the advantage of allowing the use of resources and experience existing in the two types of schools, without requiring additional expenditure. Also, the special school teachers have extensive teaching much broader and the regular school teachers can be informed on many aspects of the real needs and possibilities of a student with special educational needs. At first glance, this model could be considered impossible, especially in our country where, in the representation of the public opinion, the special education teachers are considered, at least in terms of our state, as inferior to those from the public education, and some teachers from the regular schools, adept of an elitist school model, have not the strength, courage and good faith to recognize that some children with disabilities can be as good as their colleagues, considered as normal, also, they have the right to equal opportunities in education and professional training. To solve this problem, there are alternative establishments of day care centers or rehabilitation centers for deficient children (by reorganizing the existing special schools) including a small number of children and the work program for the activities to be healing, compensatory and consolidation knowledge received at school and their living arrangements to be closer to normality.

The model based on organization of special classes in regular school - this model involves the integration of disabled children in the public schools where they can enter in relation to normal pupils, helping them with the support of teachers and specialists from the school, a better knowing and relationship between the two categories of children. The model is criticized by some experts who do not consider it a real integration, the establishment of a special class in a regular school, the practice demonstrating the difficulty of implementing an

integration program by this model; the discrepancy between regular classes and the special class worsens, the actual time that normal students and those with special needs relate directly is quite low (in most cases this time is reduced during breaks between school activities) and in terms of a collective school of this type are considered easily between groups of students where the conflicts or the attitudes that may increase discrimination against deficient students in special class (i.e. integration opposite effect).

The model based on the setting in a regular school of a space or rooms for the deficient children, individual integrated in regular classes in that school - in this case, the teacher who is dealing with deficient students is the support teacher who performs activities with these children, both in specially designed space in school and in the classroom, when the conditions require / allow this kind of thing, collaborating directly with teachers from the classes where the children are integrated.

The itinerant model - this model fosters the integration in a public school of a small number of children with special needs, residing within a small distance from the school (thus, it is avoided the disadvantage of the child travels long distances) and supported by an itinerant teacher (specialized in children's homes with a particular type of deficiency); so they can participate in that school activities.

The common model - is relatively similar to the previous model, except that in this case, the itinerant teacher is responsible for all children with disabilities in a particular area and provides services to support children and families, helping parents to the composition of learning programs, follows the child's evolution school, works with regular school teachers where the child is integrated and intervenes when learning problems arising from certain requirements.

An integrative school is:

- school in a constantly changing and adapting to the children's needs
- the most effective medium to combat discriminatory attitudes
- intercultural welcoming and open community
- school that values equally all children, teachers and parents

The integration is based on the belief that adults work in inclusive communities, made up of people of different races, religions, aspirations, with or without disabilities. So, regardless of age, children need to grow and learn in environments similar to those they will work as adults, and school is the main institution that must respond to this need.

The teacher from the integrative school will have a number of goals for improvement and professional self-improvement, such as:

- Be able to point out the strengths and interests of each child and use them for internal motivation in the educational process.
- Know to set ambitious goals but differentiated, adequate to the student, which requires a differentiated assessment.
- To formulate appropriate expectations for EVERY student, whatever should be his/her capabilities. This ability of the teacher allows all students to become members of the class and the school.
- To know how to use a teaching style based more on activities than on the intervention from the teacher's desk.
- To know how to provide daily conditions for each student to have a success

Useful Skills for a teacher from the integrative school are:

- To realize that every child in the class responds.
- To know different instructional strategies and know how to use them effectively.
- To work in a team with parents and other professionals dealing with child
- To perceive working with each member of the class as an opportunity for professional development and not as problem that he or others have done.
- To be flexible and demonstrate a high degree of tolerance.

For each child found in the protection system is needed a project of development and implementation of customized care, education, rehabilitation, (re) integration and social family.

An important part of the personalized project is related to the *integration project in the school and community*. For any child in need following a form of preschool education or school, this project is realized in partnership with kindergarten / school community. The case manager will lead the development and implementation of this document written on the school principal and the educator, teacher or tutor responsible for the education of the child.

The personalized integration project in the school and community is a file that includes data about child, initial assessment of his/her situation, intervention plan and reports that reflect the evolution of the situation during the implementation of the plan.

This document facilitates the connection between the child welfare services and school, interdisciplinary teamwork and ensures a responsible and complementary training of the professionals from the system, the school principal and teachers, family, children and adults from the community for every child at-risk or with special needs, with SEN or with social problems to be supported in school, professional and social integration.

Social integration can not be separated from school integration, it is not just post-school, but it is built gradually, as becoming child education, as adult "social being", school is a part of social life itself, as progress in the right direction of acquirement autonomy, social "competencies" should constitute as well as intellectual development, an educational purpose.

Through the legislative frameworks applied for the various categories of deficient, to ensure home schooling and to provide support to the structures in public education, we can achieve a part of the tasks of the inclusive education. We recall some of the directions of action materialized, namely:

- *operation of C.J.A.P.P. at county level;*
- *operation of C.S.A.P.P. at level institution (school cabinets of psycho-pedagogical assistance);*
- *working of expertise commissions to realize complex differential diagnosis;*
- *standardization and compliance of the itinerant teacher;*
- *development framework plan for integrated students in the mainstream school, individually or in groups;*
- *practicing teamwork when the integration, coordination is ensured by the pedagogue.*

Public School became inclusive school will have:

- material and technical equipment: specialized classrooms (physiotherapy, speech therapy), devices for different types of impairments, educational means adapted;
- ensuring adequate human resources (specialist teachers in pedagogy and and itinerant teachers);
- functional adaptations to the buildings (building modifications, ramps, escalators)

The integration activity, the activity of itinerant teacher proves effective if, during schooling in school, the integrated deficient student manages to adapt to school, to attend it regularly, to participate in class actions and so the student becomes independent of educational support services.

School practice in integrated education has shown that solving problems that children encounter in the educational process, cause an analysis on more many levels of learning problems, according to the orientation and perspective to address these issues.

Very important is the basic *terminology* used in the context of integrated education. Thus:

- *School integration* - is the process of inclusion in regular schools or in regular classes, at formal and non-formal educational activities, of the children considered as having

special educational needs. Perceiving school as the main court of the child's socialization (family is reckoned the first instance of socialization), school integration represents a customization of the process of social integration of this category of children, a process that has a fundamental importance in facilitating the further integration in the community life through formation of some behaviours and attitudes, skills and capabilities of friendly process. In addition, the school integration of children with special needs allow, under the careful guidance of teachers, the perception and correct understanding of the problems of normal students and the potential for networking and participation in community life of their peers, who, for reasons beyond their control, need a differentiated approach to teaching-learning process in school and certain facilities for their participation and to services in the community.

- *Requirements / special educational needs* - refers to educational requirements in the particular category of students, consecutive requirements of dysfunction or impaired intellectual nature, sensory, psychomotor, physiological etc. or to conduct psycho and socio-economic or otherwise. All these place the student in a state of difficulty in relation to others, state that does not allow an existence or a recovery in normal intellectual potential and skills available to it. Consequently, the school educational activities and / or extracurricular creative new ways to design and conduct of their, in a direct relationship with the real possibilities of students, so they can meet the demands that they feel in relation to the educational act.

- *inclusive school* - the name of the school from public education where all children have access from a community, regardless of their origin, who are integrated in one form or another and children with special needs in education, where the teaching activities program is based on a specific curriculum (individualized and adapted) and where teacher participation in educational activities in class is based on an active partnership between teachers, support teachers, special education specialists and parents. Given this reality, literature talks about inclusive classes, which can be integrated in a limited number of children with special educational needs.

- *differentiated Curriculum* - refers to the modality of selection and organization of contents, methods of teaching and learning, assessment methods and techniques, performance standards, learning psychological environment, for the purpose of differentiating learning experiences and adapting the educational process aptitude and understanding the possibilities at the interests and educational needs, the pace and learning style of the student. This differentiation is considering, first, the specific potential skills, the dominant personality and ability of understanding and processing information / knowledge acquired in the educational

process. Starting from this premise, we can speak here about a curriculum customized / personalized.

- *adapted Curriculum* - is closely linked to the notion of differentiated curriculum, meaning that differentiation assumes, implicitly, an adaptation of the contents, methods, means and working techniques in educational activities. From a certain perspective, the two terms are almost synonymous, meaning that there can be no differentiation without adaptation, just as there can be no differentiation adaptation (obviously within the scope of the concept of curriculum). The notion of adapted curriculum fits better in the context of integrated education, where the adapt of the contents to a specific category of pupils with special educational needs takes into account both the volume of knowledge, and especially mental processes and functional peculiarities of the nervous system to the students with special needs, where the compensatory function determines a number of changes in the neural networks of transmission and processing of information.

- *itinerant / support teacher* - is a person specialized in educational and rehabilitation activities for children with special needs in education. His status is as a specialized teacher who can be employed by special schools, a rehabilitation center or a school employee (when therapy and rehabilitation activities are carried out in the area of school, in special places, and properly equipped for these activities - resource room for children with special educational needs). In his capacity as teacher support, besides the specific activities outside with the children considered as having special needs, attends at the class and teaching activities, together with teacher school where children with difficulties in receiving and understanding the message of the lesson or in the duties received in certain subjects.

Early intervention is known as a social movement, a professional and scientific specialization area, a sine qua non condition for improving the efficiency of recovery and social integration of children with SEN, due to some deficiencies that can lead to different disabilities.

Learning difficulties

“Learning difficulties” is a generic term that refers to a group of disorders which is expressed by significant difficulties in the acquisition and use of reception and understanding of language, speech, writing, reading (letters, syllables), reasoning and mathematical skills and social skills.

As a conclusion based on these definitions, we can consider that a child / student has learning disability (LD) if:

- there is a significant difference between his capabilities and academic performance achieved;
- the progress in learning is minimal for a longer period of time;
- has a disability / incapacity that prevents him to use the educational facilities that are available to children of the same age with him;
- works at a lower level to children of the same age;
- have persistent difficulties in learning the reading and writing and mathematical calculation;
- have emotional and behavioral difficulties that impede frequently and at a very significant the learning process of the child or even the whole class;
- has sensory impairments and mental requiring additional equipment or specialized services;
- has ongoing communication and interaction difficulties that prevents him in the development of some balanced social relations and forms obstacles in the learning process

In terms of etiology, it is identified two broad categories of L.D.:

a) L.D. own - said

- impairments and disabilities hardly visible (hidden);
- are related only to one person, related to his impairments and disabilities caused by genetic factors, disease, trauma, accidents, etc.

b) L.D. induced

- are induced by the child's environment or even himself;
- can occur during and at the end of their own learning;
- is due to:
  - insufficient learning time;
  - previous gaps in learning;

- absence of effective learning techniques and procedures;
- lack of a scheme of work;
- poor quality of classroom teaching;
- school overloading;
- absenteeism, illnesses, ailments, etc.

The support teacher

The duties of the support / itinerant teacher

- a) collaborates with the internal commission of continuous evaluation of school / resource center to retrieve information on the assessment and personalized service plan child / student with special educational needs integrated into mainstream education;
- b) collaborates with the entire academic staff of the school where the child / student is registered to achieve effective integration in the whole school
- c) elaborates and realizes the customized intervention plan and the adaptation of the curriculum in partnership with teachers from the group / class;
- d) assess, in partnership with the team, the results of applying curricular programs adopted;
- e) collaborates with teachers to group / class in which there are students with special educational needs to establish working modalities for each learning unit:
  - participates, during teaching hours, in the activities that take place in the classroom by a schoolmaster or a teacher;
  - participates in the educational activities in group / class as an observer, consultant, co-participant;
  - organizes activities of personalized intervention in groups / classes or outside them;
  - evolves self-cognitive therapy, occupational, individual or in group;
  - collaborates with specialists that perform specific therapies in order to achieve consistent personalized service plan;
  - proposes and realizes individualized teaching materials based on the learning difficulties of children / pupils;
- f) carries out periodic evaluation and redesign program aimed at developing students' personalized intervention;
- g) advises the families of children / students receiving services support and cooperates with them;
- h) achieves, in the 16 hours representing the teaching load of teaching, educational weekly assistance program by:
  - the student's needs;
  - student's progress in a limited time;
  - the results of regular evaluations;
  - requirements of the group of students assisted.

→ i) orientates towards the internal commission of continuous evaluation all the children / students who have special educational needs and not receiving educational support services.

Categories of children / students receiving services support / itinerant teachers

→ a) children / students with certificate of expertise and counseling and guidance issued by the commission for child protection;

→ b) children / students with learning difficulties or development that have the recommendation of the internal commission of continuous evaluation of school / resource center;

→ c) children / students with special educational needs for whom there is a written request from the family.

Educational services provided by support / itinerant teachers are ensured under one of the following documents

→ a) Certificate of Educational and vocational guidance issued by the Commission for Child Protection;

→ b) the written recommendation of the internal commission of continuous evaluation, accompanied by the child's complex assessment (psychological, medical, family, social, procurement level school type, etc.).

→ c) the recommendation of the internal commission of continuous evaluation can only be obtained after comprehensive assessment of the child / student. The evaluation of the child / pupil is made based on the perception of the internal commission of continuous evaluation across the child's home by the school attended by the child / student, family or his legal tutor, other institutions, nongovernmental organizations and persons etc.

Facilities granted to the integrative education units

→ Teachers from the inclusive schools receive training in inclusive education, organized by the Ministry of Education and Research.

→ Teachers from mainstream schools who have integrated children / students receive with priority bonus prizes from the annual fund.

→ Teachers who integrate effectively children / students with special educational needs in groups / classes will be given in the annual evaluation sheet and statement of restriction of activity of the teacher, as appropriate, at least 5 points for each integrated child / student but not more than 10 points.

→ For students with special education needs integrated into mainstream schools, educational services are provided by support / itinerant teachers during the entire period of schooling.

Personalized Intervention Plan

Includes:

- initial information about the child and the issues that constitute special educational requirements at that time (these are collected by means of: psychological tests, school tests, observations, discussions, social surveys, study activity products, analysis of school results, etc.);
- assessment of the issues (under their enumeration form or formulation of a prescriptive diagnostic);
- anticipation of results (by means of the original prognosis and by describing the key moments of the intervention);
- recording of one / some initial examination, of periodic exams and final exams;
- description of intervention methods and means used;
- intervention steps (stages or steps intervention) adopted to the type of problems encountered and individualized;
- recording progress;
- recording the results of the intervention and periodic observations;
- types of support chosen by partnering with specialists, family, school, etc.;
- acceptance of responsibility as parents and their common professionals involved.

Personalized intervention plan

BASIC INFORMATION:

Surname and name: D. D.

Date of birth: 20.10.2007

School and grade: ....., First grade

Reference date: 25.11.2014

EDUCATIONAL AND PSYCHOPEDAGOGICAL INFORMATION:

Weaknesses	Strengths
<i>Cognitive behaviour:</i>	
<i>Language and communication:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Poor knowledge accumulated from kindergarten ☐ Very poor vocabulary, possibilities of expression reduced, in very short sentences, semantic disorders ☐ Presents polymorphic dyslalia ☐ Does not know all the letters and makes confusions between groups of letters Phonemic hearing is not formed ☐ writing with difficulty within area of type I and type II notebook ☐ in written, frequently does many omissions and reversals of letters and special characters, omit words After dictation the student does not write all the letters, even if he/she reads, he/she does not retain the pictograph ☐ has difficulty in understanding the written message (workloads, studied text) ☐ rare speech, slowed ☐ has memory problems It has relatively good oral communication possibilities, gestural and expressive 	<p>The student has will and realize the problems faced</p> <p>The student has possibilities relatively good of oral, gestural and expressive communication</p>

<i>Mathematics:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ has difficulty reading numbers from 10 to 30 and makes confusions between tens and units ☐ retains with great difficulty the maths terminology (amount, minuend, subtrahend, rest), forgets quickly and makes confusion; • Does not make correlations, lack of logical thinking ☐ does not understand the requirements of a simple problem; ☐ does not know the spatial positions of objects; ☐ does not know all geometric figures; 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ effectuates operations with 2 terms of addition and subtraction only with support; ☐ applies in exercises of addition the commutative of terms; • Remembers just using concrete material, through permanent repetition
<i>Psihomotric behaviour and personal autonomy:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ very poor memory; ☐ low self-esteem ☐ low level of concentration ☐ Coordination of the hand with the student writes, is underdeveloped ☐ colours without fits the contour, uneven ☐ can not use scissors ☐ body movements in general are developed, but non-unitary. • Imagination is missing, being anchored in present 	<p>It is a generally docile child</p>
<i>Social relationships:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Affective immaturity (Feels the need for affection and constant support from others), needs attention from parents, colleagues, teacher ☐ Where he has caused, has an aggressive behaviour ☐ Contradictory moods (laughs without reason, speaks without being asked) ☐ The student has self-service skills, but he sometimes dirties his clothes 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Wants to be together with other colleagues, so there is a desire for relationship ☐ Family, especially mother is very much concerned with the child, she brings him / take him from school, asks for information about the child, cooperates with the teacher at request, asks for advice

Personalized Intervention Program (Pip)

Beneficiary's surname and name: D. D.

Date of birth: 20.10.2007

Address: .....

School / institution: .....

Grade: I B

Team work: support teacher

Counselor Teacher

Speech Therapist

Teacher

Problems facing child (complex evaluation results):

- From medical point of view: easy mental retardation
- From psychopedagogical point of view: affective immaturity, emotional lability, Q.1 - 65

Tools used in the assessment:

- Psychological sheet;
- Pedagogical sheet;
- Raven Progressive matrices;
- Curriculum Tests (Romanian language and mathematics tests);
- Individual and group conversation;
- Spontaneous and systematic observation.

General information:

D. D. is a child forced to commute from one place to school. His mother has diabetes in phase advanced with a form of coma and sudden drop of blood glucose, which makes the boy often have a state of anxiety, care for his mother. However, the child was registered "in the town" of mother's desire and concern who noticed some educational deficiencies and problems in kindergarten of her son. Mother is participating in D.'s education as much as time and health allow. She asks for information about the child, cooperates with the teacher at request, asks for advice

Educational Information

Cognitive Behaviour

• He has a limited vocabulary, relying on his experience and exhibits a poor flexibility in the choice of words associated or opposite in meaning. He has reading-writing skills partially formed, recognizes some letters, reads syllables of 2-3 letters, transcribes and copies letter by letter, but has no phonemic hearing and skills such as analytic-phonetic-synthetic in independent writing. He hears the initial sound in words often heard. He notes with weight of some of the letters (b, v, j, f, d, z, h, a, i), confuses some of them (d with t, b with p, etc.). He can write his surname and first name. He formulates sentences with difficulty, only after models suggested, confuses sometimes the important facts with details, but often forgets more chronological elements of text. Expression is uncertain, as he was afraid of his own words. Does not tell, communicate feelings, opinions, and when he does he does not justify it. His reproductive capacity is very low in oral messages, has difficulties.

In writing he frequently makes omissions, misunderstandings, wrong ordering (in syllables with more than 3 sounds, especially consonants), less additions of letters, not words correctly separates, not only can order within 3 words of two syllables in sentences. He omits punctuation. He puts frequently wrong in page (title, omits paragraphs). He deforms the letters does not fall properly on any screen ruling (type I, type II) often delete what he wrote. •

He knows numeracy 0-10, but does not remember how to read the numbers 10-30. Training positional number system remains unknown. He increased numbers 0-30, with support, but does not decreasing. He does not recognize the place number in a row (neighbors) does not make comparisons. He resolves operations only 0-10 concretely- to handle material with fingers. 10-30 and concentrators calculations without using the calculation crossing written order (with concrete material). He does not understand solving problems with one operation, but the request is "together" or "how many remain". He confounds plus and minus signs. He applied only with support from the teacher's non-standard units, does not appreciate the times, he sometimes reads the clock. He recognizes the circle and the square, without other geometric figures.

He is anchored in the present. He does not set temporal relationship, does not place time events, or running for a period of two to three days. For one day, he knows the duration of morning, afternoon, but not hours.

He is not interested in the changes around him and does not contain scientific knowledge, but that is based on his own experience and then with guiding questions.

Social Relationships

He manifests himself only in the family without restraint. At school, given the many group activities, he agrees to enter into relationship with other children, if these activities are

done as a didactic game. But he communicates at a minimum level when he is working in groups and usually listens to others. He is accepted by the classroom staff. He sometimes comes to loggerheads with one colleague, especially when he is dismissed from the game during breaks. He hides to his parents his mistakes, but he often forgets what he did.

He comes to school dressed in clean clothes, especially washing hands and face. Hygiene is consistent with constant care of his mother.

Long-term goals

1. Reading-writing skills development through the use of common words, read texts, known
2. Skills development in numeracy from 0 to 100 without concrete support
3. Relationship skills development and emotional behaviours
4. Development of intellectual skills (memory, logical thinking, establishing cause-effect relationships)

The program offers the student the opportunity:

- a) To meet a variety of stimuli in therapeutic activities;
- b) To carry out a diverse range of exercises through simple activities, accessible both in classroom and individual at the therapy in cabinets;
- c) To know the world through all channels of reception: tactile, kinesthetic, visual, hearing, etc.
- d) Teacher's ability in the motor, sensorial, perceptual, thinking, language and behaviour plans, so as he becomes more apt for educational-therapeutic activity in school and social activities in general.
- e) The discovery and use of mental potentials of student learning, his rhythm of purchase by daily observation of his behaviour and by concentrating all information from all educative factors in school.
- f) Decreasing his disabilities through continuous training and gradually to bring the subject to a higher level of mental function to gather superior experience to that previously acquired.

Priorities for the period (it is specified the timeframe): 02.12.2014 - 30.01.2015

Personalized intervention program structure

Romanian Language and Literature

Grade I

1.3 to distinguish words in a sentence, the syllables of a word and the sounds of a syllable

3.1 to identify letters, groups of letters, syllables, words and sentences in the printed text and handwritten text

Short-term objectives	Contents	Methods and means of achievement	Intervention period	Minimal criteria for assessing the progress	Methods and assessment instruments
<p>To identify letters of the alphabet (unknown by the student)</p> <p>(b, p, d, g, f)</p> <p>To read 2-3 syllables</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Development exercises and games for phonemic hearing, a link between phoneme and the corresponding graphic sign • Reading the words on the basis of illustrated supports and to track down the initial sound • Identification exercises of letters in a random order 	<ul style="list-style-type: none"> • Analytical and synthetic phonics method, didactic game, explanation, conversation, exercise 	<p>7 weeks</p>	<p>Identify and recognizes letters</p> <p>Discover initial sounds</p> <p>Recognize sounds in a syllable</p> <p>Read 2-3 syllable words</p> <p>Identify letters / sounds in a word</p> <p>Formulate sentences</p>	<p>Oral assessment will alternate with the written one.</p> <p>For fixing will resume certain letters several times.</p> <p>It will be used ABC book texts, texts already known, which the student operates safety.</p>

<p>words</p> <p>To formulate simple sentences</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exercises with reading syllables after their phonology analysis - making sense • Exercises setting the number of syllables in a word <ul style="list-style-type: none"> • Reading exercises of the words of 2-3 syllables • Recognition exercises of sounds (letters) in a word and read it <ul style="list-style-type: none"> • Exercises to name objects in pictures (student does not know many objects that appear in the images) • Formulating exercises of sentences using the words found, following the word image 	<ul style="list-style-type: none"> • "Reading" images; Jettons • Conversation, exercise, problem; worksheets, ABC book Analytical and synthetic phonics method, ABC book, worksheets; Analytical and synthetic phonics method, conversation, exercise, problem; ABC book, worksheets, jettons, illustrated dictionary (for viewing newly learned words) 		<p>of 2-3 words</p> <p>observing images</p> <p>Read sentences of 2-3 words</p> <p>Recognize in a text the sentences (no. of them.)</p>	<p>Stimulative appreciations</p>
---	---	---	--	--	----------------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> • Exercises with reading simple sentences • Recognition exercises of the sentence in a given text • Understanding exercises of the meaning of the sentence (through leading questions) • Exercises of correct response forms in sentences • Exercises of expression of opinion in their own words about known things and facts				
--	--	--	--	--	--

Personalized intervention program structure

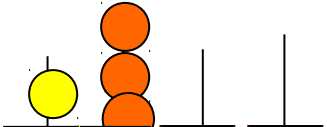
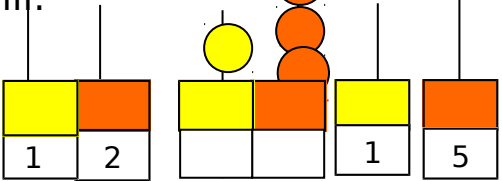
Mathematics

Grade I

Benchmarks:

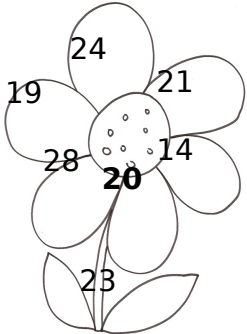
1.1. to understand the decimal system (hundreds, tens and units) using objects for justifications

1.2 to write, read, compare and order numbers from 0 to 100

Short-term objectives	Contents	Methods and means of achieving	Intervention period	Minimal criteria for assessing the progress	Methods and assessment instruments
<ul style="list-style-type: none"> Recognize the positional system of writing numbers ZU formed in concentric 10-30 	<ul style="list-style-type: none"> Exercises for recognition of tens and units: Represented by drawing numbers : <p>16 → </p> <p>25 → </p> <p>Fill:</p> 	<ul style="list-style-type: none"> didactic game, explanation, conversation, exercise conversation, exercise, problem; worksheets, abacus, sticks, 	7 weeks	Read numbers from 10 to 30 Count ascending Compare and name neighbours	Formative current assessments Written tests Stimulative appreciations

<ul style="list-style-type: none"> • To break down the numbers into tens and units concentrated 10-30 • Count numbers in ascending and descending order in concentric 10-30 	<ul style="list-style-type: none"> • Expansion exercises of the numbers in tens and units: Decompose the numbers into tens and units by model: <div style="text-align: center;"> </div> <p>Ascending and descending counting exercises</p> <p>Draw the red road that starts from the highest number to lowest:</p> <div style="text-align: center;"> </div>	<p>beans and pepper</p> <p>Abacus, jettons, independent work</p> <p>Numbers axis, sticks, worksheets, individual work</p>		<p>Write numbers dictated</p>	
---	--	---	--	-------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> • Recognize the place of a number in a row (neighbours) in concentric 10-30 • Compare neighboring numbers in concentric10-30 	<p>Write down the neighbours of the numbers:</p> <p style="text-align: center;">24</p> <p>Compare numbers using counting.</p> <p>Colour the smallest number in each row of the larger number of fruits and vegetables from each row:</p> <p style="text-align: center;">233 211</p> <p style="text-align: center;">25</p> <p>Colour in red the petals that are</p>	<p>Numbers axis, worksheets, individual work</p> <p>Abacus, worksheets</p>			
---	---	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Write numbers dictated in concentric 10-30 	<p>written on the higher numbers and with blue the petals that are written lower numbers than those in the middle of each flower:</p> 				
<ul style="list-style-type: none"> • Recognize the positional system of writing numbers ZU formed in concentric 10-100 • To break down the numbers into tens and units concentrated 10-100 • Do numbers in ascending and 	<ul style="list-style-type: none"> • Exercises for the recognition of hundreds, tens and units • Decomposition exercises of numbers in hundreds, tens and units • Ascending and descending counting exercises • Comparison Exercises of two numbers • Exercises write reassessed dictation of given numbers 	<ul style="list-style-type: none"> • didactic game, explanation, conversation, problem solving exercise; independent work <p>Worksheets, abacus, sticks, beans and pepper Numbers axis</p>	2 weeks	<p>Read numbers from 10 to 30</p> <p>Count ascending</p> <p>Compare and name neighbours</p> <p>Write numbers</p>	<p>Formative current assessments</p> <p>Written tests</p> <p>Stimulative appreciations</p>

<p>descending order in concentric 10-100</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recognize the place of a number in a row (neighbors) in concentrated 10-100 • Compare neighboring concentrated numbers 10-100 • To write numbers dictated concentrated 10-100				dictated	
--	--	--	--	----------	--

A remediation program of math skills difficulties

OBJECTIVES

1. Knowledge and the use of the specific concepts of mathematical activities.
2. Development of the exploration capabilities, investigation and problem solving.
3. Forming and development capacity to communicate using mathematical language.
4. Development of interest and motivation for the study and application of mathematics in various contexts.

EXPECTED RESULTS

At the end of the remediation program, students should know:

- to write, to read, to compare natural numbers 0-1000;
- to carry out addition and subtraction operations with these numbers, using appropriate concepts (terms, sum, difference);
- to apply oral and written calculation to perform addition and subtraction operations (with and without crossing notes);
- to perform up to 100 multiplication operations by using repeated addition or multiplication tables;
- to know the specific notions of propagation (factors, produce);
- to carry out division operations to 100 by repeated decreasing or propagation;
- to recognize planes shapes and spatial forms in the environment;
- to measure and to compare length, capacity or mass using non-standard units of measurement and standard units of measure, too;
- to solve problems involving a single operation of the one they have learned;
- to express, orally or in writing, using their own words, the steps in solving problems;
- to compose orally exercises and problems using computational techniques learned;
- to show curiosity for the results obtained of some exercises and problems

HUMAN RESOURCES

1. The students with mathematical calculation difficulties according to the enclosed list.
2. Educators
3. Teachers
4. Parents

MATERIAL RESOURCES: books, drawings, individual sheets, charts, units of measurement (standard and nonstandard), rulers, board, colored chalk.

TERM:

PERFORMANCE INDICATORS

At the end of the remedial program of numeracy difficulties students must:

- read and write natural numbers from 0-1000;
- compare and order the natural numbers 0-1000;
- carry out addition and subtraction operations with and without crossing notes;
- use the oral and written calculation correctly;
- use the proper terminology of addition and subtraction operations (terms, sum, difference, the more / less);
- carry up to 50 multiplication operations, using repeated addition or multiplication tables;
- carry out operations with division numbers lower than 50, the correlating decrease or repeated multiplication;
- identify the triangle, square, rectangle, circle from a list of geometric figures;
- perform measurements with standard and nonstandard units of measurement for length, capacity, mass, time;
- compare dimensions overlap or juxtaposition of two objects;
- recognize fixed clock hours, weeks, months, the value of coins and banknotes;
- solve problems involving 1-2 learned operations;
- compose and solve simple exercises after a certain model;
- answer the question of the problem after further clarifications;
- formulate new problems in the same solving manner.

ASSESSMENT INSTRUMENTS

1. ORAL ASSESSMENT

- oral exercises of numeration (ascending, descending);
- mental calculation exercises;
- recognition of terms exercises;
- oral exposition of solving stages in a problem;
- concrete measurement of the standard and nonstandard units of measurement;
- the recognition of some plane and spatial forms in the environment.

2. WRITTEN ASSESSMENT

- writing, comparing, ordering of given numbers exercises;
- exercises of finding an unknown number;
- the solving of given individual exercises (addition, subtraction, multiplication, division);
- the solving in writing of problems;
- the composition of problems using data scheme.

3. PRACTICAL ACTIVITIES

- drawings using geometry concepts learned;
- works made for students (cube clock);
- expositions with the works carried out;
- games like "At the library," "At the market", "The shopping" for correct knowledge of measurement units and their importance for people's lives.

Remedial program for reading and writing difficulties grade II and III

OBJECTIVES

- The formation of correct reading skills
- The formation of correct writing skills.
- The development of the capacity of oral and written expression.

EXPECTED RESULTS

At the end of the remediation program, students should know:

- to read correctly, fluently and expressively in their own pace;
- to detach detailed information from a message heard;
- to grasp intuitively the incorrect grammar structures of an oral utterance;
- to combine their utterances in different messages;
- to refer to unknown words in a given text;
- to rule utterances clearly and accurately;
- to describe using their own words an excerpt from a read text;
- to show interest in reading;
- to draw up short texts based on a visual;
- to write readable and neat handwriting, progressively adapting them to the program requirements;
- to show interest in correct homework.

HUMAN RESOURCES

- students with reading and writing difficulties according to enclosed list;
- the teachers of the grade II A and II B;
- students` parents:

1. teacher

Parents

RESOURCE MATERIALS

-books , drawings, worksheets, posters, "sound library", cassette recorder

PERFORMANCE INDICATORS

At the end of the remedy difficulties program of reading and writing, students will be able :

- to understand the global significance of the oral message;
- to distinguish the words and their meaning in a given sentence;
- to build logical utterances;
- to integrate new words in their utterances;
- to break the given words into syllables correctly ;
- to pronounce words clearly and correctly;
- to grasp the connection between text and images that accompany it;
- to read accurately and fluently known utterances;
- to show curiosity for reading;
- to build short sentences writing grammatically correct;
- to write a text correctly, legible and neat using punctuation learned;
- to show interest in written expression.

ASSESSMENT INSTRUMENTS

1.ORAL COMMUNICATION

- speaker-listener (questions regarding the content of the texts read, comment text images, the story content of a text);
- the composition of some utterances with support words;
- the continuation of a story.

2. WRITTEN COMMUNICATION

- the copying of a significant fragment;
- the copying of a text in verse, completing some sentences with appropriate words;
- the elaboration of a utterances;
- the writing of some messages (tickets, cards)

- the elaboration of some worksheets boards, albums, programs;
- vocabulary workbooks, creations, texts, graphics with the children progress.

3.CELEBRATION, school trips, visits to the library, museum, exhibition of pupils' achievements, game exercises;

- meetings with parents, teachers, characters that pupils would like to discuss with

INITIAL ASSESSMENT
(SEVERE MENTAL DEFICIENCY)

SURNAME AND NAME:

DATE OF BIRTH:

DIAGNOSIS:

SCHOOL / GRADE:

ASSESSOR:

FILE CONTENT:

1. FUNCTIONAL ASSESSMENT SHEET:

- COGNITIVE DEVELOPMENT
- COMMUNICATION
- AUDIT BEHAVIOUR
- GRAPHISM
- PERSONAL AUTONOMY:
  - Orientation in time
  - Emotional and relational life
  - The use of money

2. PERSONALIZED INTERVENTION PLAN

Cognitive Development	YES	NO	SOMETIMES
Verbalizes the actions			
Recognizes the cause and the effect in certain actions			
Anticipates upcoming events			
Anticipates course of action using tactile indicators, of time, of environment			
He proper responses to stimuli of different nature			
Presents behavioral stereotypes			
Shows symbolic game			
Knows the basic use of the strict necessity objects			
Tries to repair / rebuild a broken object / dismantled			
Knows where the personal toys / items are kept			
Remembers where an object is left a few minutes /			

hours / days ago			
Understands the terms: in / out, on / under, in front of / behind / next to / open / closed, more / less, some / all.			
Uses these actions properly			
Differentiates items as: color, shape, size, weight			
Sorts the objects according to the criterion			
Identifies the identical objects			
Ranks 3 or more objects based on specific criteria			
Sorts objects that differ widely (e.g. Book - cup)			
Sorts the items after a criterion (shape, size)			
Classifies the objects according to certain criteria			
Can reproduce a certain pattern			
Notices the absence of a specific object in a row			
Counts ascending and descending to 20			
Makes additions and subtractions with concrete support in concentrates 0-10			
Makes additions and subtractions with concrete support in concentrates 0-20			
Solves simple problems with action support, imagistic			
Names the four seasons and days of the week			
Can compare two sets of them expressing correspondence between them			

COMMUNICATION	YES	NO	SOMETIMES
Establishes communication relations			
Expresses desires or needs			
Tries to perform the following sequence in an activity			
Knows the subsequent sequences of the activity			
Uses words that substitute sentences			
Forms sentences with simple grammatical structure			
Uses adjectives and adverbs			
Uses pronouns			
Replies / asks questions beginning with "who", "what", "where", "how", "what", "when"			
Describes an event that occurred in the past			
Writes simple words / sentences			
Anticipates an event that will occur in the future			
Describes a picture, a painting			
Places the images in chronological order - sequences of a story			
Recognizes printed letters			

Recognizes letters by hand			
Makes the difference between the language units			
Draws up statements with a word			
Reads syllables and simple words			

AURAL BEHAVIOUR	YES	NO	SOMETIMES
Differentiates between two sounds that are familiar			
Replies to an auditory stimulus when are presented other auditory stimuli to distract (noise)			
Locates and names sound source			
Differentiates between the different rhythms of music (slow, fast)			
Moves to the beat			
Claps to the beat			
Claps his/hers feet to the beat			
Recognizes some songs			
Plays			
Can reproduce by imitation, the melody of a song (at first with help, then single)			
Distinguishes between two words with different number of syllables			
Realizes the preponderance of vowels or consonants			
Acknowledges the presence or absence of a particular sound in a word			
Notices differences between two similar words			

GRAPHISM	NO	With support (verbal, physical)		Without support	
		difficult/ easy	difficult/ easy	difficult/ easy	difficult/ easy
Holds a pencil between the thumb and index					
Writes keeping elbow on the table					
Writes the following instruction on a sheet of paper					
Draws lines					
Paints					
Joins the two points with a line					
Scores by contour					
Copies a drawing, letters, numbers					

Draws a figure or a form, in the air, using his/her finger					
He/ she is oriented in graphical space					
Draws simple shapes					

	YES	NO	SOMETIMES
▪GUIDANCE IN TIME			
Reacts to the expression: "it's time to ...."			
Understands the concepts of: - waiting			
- later on			
- now / today			
- tomorrow			
- yesterday			
- tonight			
- next week			
- holiday			
- feast			
Knows the times of day, and the routines associated			
Knows schedule usefulness and uses it			
Knows and uses the concepts of: minutes			
hour			
fifteen minutes			
half an hour			
over an hour			
Names the days of the week			
Correctly positions during the week (knows that today is Tuesday)			
Knows the months of the year			
Understands the concept of a calendar year			
Makes plans for the future (day, week, month)			

▪ RELATIONAL AND EMOTIONAL LIFE	YES	NO	SOMETIMES
Knows his/her surname and name			
Knows his/her birth date			
He/she is attached to a particular person			
Knows mother's name, father's, brothers', relatives'			
Knows the address			
Ignores the others			
Gets / shows affection to others around			

Has friends			
Establishes relationships with others easily			
Shares toys with others during the game			
Accepts / plays the rule of the game			
Assumes the role of leader during the game			
Prefers the company of adults			
Plays only with certain children			
Participates in social activities			
Has an hobby			
Respects the authority of parents or teachers			
Shows disorder behavioral			

▪ USE OF MONEY	YES	NO	SOMETIMES
Distinguishes between notes and coins			
Knows the utility of money			
Knows the value of money and ranks			
Appreciates what can buy with the money he/she has			
Asks money for a loan			
Knows how to manage his/her own money			

Psychopedagogist characterization sheet

I. Personal Data

Surname and name: C.B.

2. Place and date of birth: 02.11.2007, Alexandria;

3.Address: Alexandria

4.School and class in which learns: Secondary School, grade I

II. Family data

1.Parents` occupation and place of work :

Father: worker (occasionally)

Mother: housewife

2. Family structure:

- a) family made up of two parents;
- b) brothers (sisters) – an older sister and a younger brother;
- c) the student is grown by the paternal grandparents.

Current no.	Age	Occupation
1	12	pupil
2	3	-

3. The atmosphere and the educational climate:

- the inadequate educational environment due to the material conditions / social which are at the subsistence (very poor);
- the lack of family parenting models;
- parents` lack of interest in the education of the child.

4. Student`s conditions of life and work:

- » very poor,
- » at limit

5. Influences outside the family (neighbours, friends, colleagues):

- » reduced, accidental.

III. Physical development and health status

- Normal physical development;
- Mild mental deficiency / disability.

IV. Features of the beginning of school

The student did not attend kindergarten, presenting the following disabilities:

- Lack of motivation and interest for knowledge;

- Imprecision in practice and mental actions;
- Low verbalization representations and actions;
- Low-independence in the intellectual processes;
- Start schooling misconduct;
- Anxiety in the school requests flow.

V. Results of student

Learning and school difficulties

VI. Cognitive processes and intellectual work style

Type of disability: mild mental;

Related Disabilities: deviant behaviour, disorders attention;

The development of sensory-perceptual: visual and auditory perceptive - non-discrimination;

The level of motility in psychosocial development:

- reduced temporal representation (not knowing weekdays, seasons etc.);
- weak spatial representations (can not correctly arrange the page, does not perceive the details, does not use spatial concepts right).

• Thinking

- intuitive-concrete, at the concrete operations based on teaching materials and support from adults;
- analyzing, comparing presented based on the model provided;

• Memory

- mechanics, poor, reproductive brief; unstable representations of visual and auditory memory;

• Attention

- attention disorders;
- fluctuating depending on the stimulus and immediate reward;
- hyperactivity sometimes for personal actions during school activity.

• Poor imagination, underdeveloped, reproductive:

- uses sometimes lies to draw attention of others or to justify a negative attitude;
- proceeds routine (with automatism) without initiative.

• **Language**

- poor vocabulary, activated, vague;
- dislexo-dysgraphia - does not overall the message from the oral communication of learning
- does not charge and discriminate the auditory and the visual phenomena;
- imprecision in writing graphic signs;
- can not make her own utterances.
- speech disorders: sigmatism
- communication: - poor
- violent (ugly expressions used in relationships with her colleagues)

VII. Student's conduct in class lesson (personality traits)

• **Affectivity**

- affective instability by switching from affectivity (this only physical) to strong emotional states, conflict, aggressive (verbal and even physical);
- affective immaturity (disrupting emotions);

• **Motivation**

- reduced (student is more withdrawn, reserved, introvert with explosive outputs, sometimes by inappropriate behavioral manifestations) - lack self confidence;
- maladaptive responses;
- positive to people who give moral and material support.

• **Skills**

- musical and practical;
- the lack of intellectual skills (slow, cumbersome, with errors);

- the lack of communication skills and the interrelation with classmates.

• **The psychosocial maturation level**

- emotional and affective disorders;
- frustration because of the social handicap;
- the lack of body hygiene;
- the lack of hygiene clothing;
- affective immaturity (keen affection adults).

VIII. The level of school purchases (tangible aspects through observation, activity products notebooks, tests, worksheets, learning activities, etc.)

Language and communication

What she knows:

- recognizes large letters without imaging support;
- makes printing correspondence type/character – small letter;
- reads the mono and bisyllabic words;
- copies, transcribes a sentence properly developed;
- writes after dictation mono and bisyllabic words;

What she does not know:

- she does not know groups of letters;
- she does not read independent a text small in size;
- active vocabulary - very poor;
- makes simple utterances using images as support;
- does not know the meaning punctuation marks;
- memorizes poems small in size.

WHAT CAN BE REALIZED ON SHORT TERM

Objectives:

- to learn large and small letters groups, printed and hand;
- to correct her writing;
- to write correctly and read the words that contain the letters groups;
- to read and to write by dictation of multi-syllable words;
- to read independently a short text;
- to use in everyday speech a large number of new words;
- to memorize one or two poems for school celebrations;

Mathematics

What she knows:

- recognizes natural numbers 0-30
- counts correctly in ascending order of 1 in 1 in 0-30 limit

What she does not know:

- hesitations in proper use "more than that", "increased with" "decreased"
- does not effectuate the addition and subtraction operations with numbers from 0 to 100 without crossing over the order;
- difficulties in mathematics knowledge over specific terminology (term, amount, minuend, subtrahend, difference)

WHAT CAN BE REALIZED ON SHORT TERM

Short-term objectives:

- to define properly notions: term, amount, minuend, subtrahend, difference;
- to effect oral calculate additions and subtractions to 10 and up to 100 (with support);
- to effect oral calculations in concentrated 0-100: $U + U$; $Z + Z$; $Z + U$; $U + Z$; $ZU + U$;
- to formulate problems based on the images, symbols;
- to solve problems with just one operation;
- to use correctly "more than that", "increased with" "decreased"

- to use correctly the terminology in solving math exercises;
- to write correctly in column, in page;
- to participate with interest, increasing the divergence attention;
- to coordinate actively psychomotor movements (in using the intuitive material);
- to develop logic memory (mental representations).

Therapeutic Targets (formative and educative):

- the development of thought (mental and written calculation);
- making more active the mathematical vocabulary (terminology);
- the development of attention concentration .

IX. Ways of stimulating for involvement in school tasks (how can be motivated, how he is capturing the attention, will)

DIDACTIC STRATEGY USED IN INTERVENTIONS

Methods and procedures:

- the explanation based on specific-intuitive material;
- the demonstration based on symbols, learning algorithm for performing mental calculation, oral and written, linear and written;
- the observation based on stimuli (directed);
- problem solving of actionable and imaging problems;
- mathematical exercise and exercise - play;
- evaluation sheets;
- independent work;
- heuristic conversation;

METHODS AND THERAPEUTIC PROCEDURES

- ludic activities;
- art therapy activities;
- occupational therapy activities;

- psychotherapeutic activities to reduce behavioral and attention disorders.

TEACHING MATERIAL

- counts, sticks, drawings, symbols (points, balls, lines, stars, etc.), jettons, magnetic board with numbers manually.

Specific needs of the child in the family:

- the child needs care and closer supervision from parents;
- it is necessary for parents to have a positive attitude toward school, to appreciate it and to encourage her to learn;
- it is required a more judicious organization of the student time spent at home, there is an optimal ratio between time, learning and the game.

Objectives:

- **Sensitizing the issue of parents 'and pupils' needs;**
- **Improving the collaboration between parents and school (teacher).**

Means of achievement:

- ❖ discussions with parents;
- ❖ the development of extracurricular activities at school or outside the school to attend parents (celebrations, exhibitions of children's products, excursions, sports competitions);
- ❖ elaboration with parents the "timetable" for home.

Speech therapists sheet

Date .....

Examiner .....

1. GENERAL INFORMATION

Surname.....name.....

Date of birthday .....

PRONUNCIATIONS EXAMINATION (through reflected speech)

Say each word slowly and clearly. Ask the child to repeat. Circle the sound or group of sounds wrong pronounced and write down exactly how the child pronounced.

Sonant	Fricative
m mama/mac.....	f fată.....
r rac/pere/vapor.....	fl floare/fluture.....
rt carte/sport.....	fr fructe/frunze.....
n nuc\ prune/pian.....	v vată.....
	s soare.....
occlusive	
sl slip.....	
p pană/vulpe/lup.....	sp spate/aspirator.....
pl ploaie/umple.....	st stol/castron.....
pr prosop/prune/capră.....	z zmeu/mânz.....
b balon/tobă.....	șarpe/pușcă.....
bl bloc/tablou.....	șt știucă.....
br broască/umbrelă.....	șl șlep/șlagăr.....
t tata.....	ștr ștrand.....
tr tren/tractor.....	șc școală.....
d Dana.....	j jucărie/cojoc.....

dr drum/drept.....
c cal.....
cl clopot/clește.....
cr creion/cretă.....
g gară.....
gl glob/oglină.....
gr grădină.....
ghe ghem.....
ghi ghindă.....
che chei.....
chi chifle.....

h haină/pahar.....

Africate

ț țap / braț / maimuță.....
ce ceas/șoarece.....
ci cireșe/cipici.....
ge geantă/mărgele.....
gi girafă.....

MISTAKES IN ORAL EXPRESSION (Disgramatisme)

1) Listings

- weekdays / months of the year / reciting a poem

.....
.....
.....
.....

2) Repetition of sentences

2 word – The child is sleeping .....

3 word – The book is nice. ....

4 word – The sun is shining on the sky. ....

5 word - On the road many sledges are passing. ....

6 word – On the field many beautiful flowers grow. ....

7 word – In winter the children run with sledges through the snow. ....

.....

3) Retold

Yesterday, Andrew went with his grandfather in the park. The trees were green, and the flowers were multicolored. A large mastiff, woolly, stopped in front of a small dog. The mastiff started barking menacingly, wanting to take the little puppy on the neck. Grandfather and Andrew managed to career the mastiff.

.....
.....
.....

4) Independent Speech

- the description of an image, "Tell me what you saw yesterday on TV." or "How did you play yesterday;"

.....
.....
.....
.....

Conclusions (tick)

- ☐ - poor verbal memory
- ☐ – misuse/ wrong use of the article
- ☐ - misuse of the cases
- ☐ - misuse of the agreement
- ☐ - wrong topic

READING - WRITING EXAMINATION

	Omissions	Replacements	Additions	Reversals	Rhythm
Reading					
Coping					
Dictation					

Typical mistakes

.....
.....
.....

Conclusions

.....
.....
.....

Speech therapy diagnostic

.....
.....
.....

The child conduct in community and during the exam / Speech therapy treatment

.....
.....
.....
.....

Statement school board

I. Surname and name: _____

Age: _____

Sex: _____

Studies (profile): _____

The area of origin (rural / urban): _____

II. Parents' occupations:

mother _____

father _____

Family type: _____

III. Current state of health: _____

History: _____

IV. The reason for participating in counseling: _____
_____

V. General objective: _____

VI. Specific objectives: _____
_____

VII. Intervention Plan

Date	Activity carried	Interpretation / Notes

VIII. Conclusion:

Students questionnaire

1. In which town/city do you live?

---

2. How old are you?

---

3. What grade are you in?

---

4. Do you have any brothers / sisters?

No   Yes

5. If so, what age are they?

---

6. Who do you live with?

---

7. What occupations have your parents?

---

8. From the people in the house, does anyone else has occupation? Who?

---

9. Have you ever gone to another country?

No Yes

10. If so, where and what was the reason?

---

11. Are your parents interested in what you do at school?

No Yes

12. Say 3 reasons you love to be in school / classroom:

a) _____

b) _____

c) _____

13. Say 3 reasons you do not like to be in school / classroom:

a) _____

b) _____

c) _____

14. Have you ever been praised by your teacher?

No Yes

15. How did it happen?

---

16. Have you ever been insulted by your teacher?

No Yes

17. How did it happen?

---

18. Do you have friends?

No   Yes

19. How do you spend your free time with them?

---

20. Tell three things you would like to change in your school:

- a) _____
- b) _____
- c) _____

Parents questionnaire

1. In what town/city do you live?

---

2. How old are you?

---

3. You participate in this questionnaire as:

---

4. How many children do you have?

---

5. How old are your children?

---

6. Of these, how many go to school?

---

7. If one of your children of school age does not attend school, which is the main reason?

---

8. Have you ever gone abroad?

No   Yes

9. If so, where, for how long and what the reason was:

---

10. If you were gone abroad with the children for a period longer than 1 year, have you registered your child to school there?

No   Yes

11. What about the school in which your child / children is/ are learning now

---

---

12. Mention 3 reasons why you are satisfied with the school where the child / your children is/are learning:

- a) _____
- b) _____
- c) _____

13. Mention 3 reasons why you are not satisfied with the school where the child / your children is/are learning:

- a) _____
- b) _____
- c) _____

14. Mention the activities this school proceed this year, in which the school invited you to attend and how you got involved in these activities:

---

15. Do you think these activities were useful for you or your child / your children?

No   Yes

16. Why do you think so?

---

17. Are you satisfied with the results of your child / children at school?

No   Yes

18. Explain the answer:

---

19. What do you think about your child's teachers / your children?

---

20. Tell three things you would like to change at the school where the child / your children learn :

- a) _____
- b) _____
- c) _____

The role of the family environment in the development of school age child

Case study

The mother of the child A.N. 9, years old asks for counseling because she and her husband failed in managing their son's behaviour.

a) The history - first session

A. N. is a student in grade III. Whenever his parents go to the school, the school teacher and some parents of other children complain of their son's behaviour. He is a student in grade III and his parents do not know what to do for him to anchor. Sometimes, he sticks under the desk during the lessons, talking nasty with his classmates and at the test paper has not received the VW qualification of which he was accustomed and he suffered. Oddly, he torn apart the test paper in front of the school teacher. Not knowing what to do, parents have thought to move him to another school, as it was suggested by the school teacher.

A.N. confesses that he does not know why when he behaves bad, the children said that he did not do so, they defend him, and when he's good, they leave him and say he did something wrong. When he asked what does he make wrong, the child answers that if other colleagues offend or beat him, he will do the same. From what the child says, it appears that he is both aggressor and victim at school. The fact that, he torn apart the test paper, it is explained by AN in this way: he believes he was unfairly downgraded because, what he solved, he solved correctly and that he failed to finish because he came late at hour, due to the parents, not that he did not know. If he had enough time, he would be given the FB qualification.

b) Session II

The psychological evaluation was performed, which showed a corresponding QI superior intelligence, frustration and light aggressive tendencies. They have set some ground rules for behavior in class, asking the student, what else will he do differently to change anything in his behaviour, so that his parents to be happy? He decided to be attentive in class,

to show respect for school teacher and colleagues, to have a better communication with the classroom and to respect the rules, so that when he is insulted or beaten to convey Mrs. teacher and she will be the one who will take appropriate action in the classroom, penalizing aggressive behaviour.

Although the parents were embarrassed to make contact with the teacher, or fear of finding out about some new undesirable behaviours of their child, the parents decided to maintain a constant relationship with school.

Together with the student and his parents, a programme of lessons and performing leisure was made up, programme which to put it on view at the desk of the child. Parents also decided to change something in the daily timetable, so as to engage with and devote more time educating the child.

c) Session III

Child's behaviour has improved greatly, and the programme which had been set in the cabinet had been respected. The boy told that in the class he often feels lonely. Asked about his favourite cartoons, he replied that "Imaginary friends" and he has made such an imaginary friend. Parents did not know about the child's imaginary friend.

d) Session IV

At this meeting, A. N. was easily restless, he kicked his legs while he was sitting at the desk. He says that at school he does the same, because he feels that his right leg is a little naughty. The child is asked to draw and color the right foot, after that, on another sheet, to color it with those colors that relax and becalm him. He started drawing in black and red, in the second design he combined blue, green and yellow. At the end of the session, the boy was relaxed and confessed that he comes to the cabinet with curiosity and pleasure. The boy's mother confirmed.

e) Session V

The family was delighted with the progress made by the boy, he almost had only VW, in the classroom he was quiet, kept the same school and parents had regained the peace of mind, and now they are going to work without stress.

A. N. was congratulated for his involvement in changing his behaviour and for the effort; there were also appreciative words addressed to his family, especially to his mother who was involved and worked with her child, to the teacher and psychologist.

f) Conclusions

About how to become a good parent to educate your own children effectively, it is not taught in any school. A faculty of parents, does not exist yet ...

To educate a child, does not mean changing his nature because the child has in him everything to succeed. It is important to give him a proper family environment and learn how to update your child's potential, to help him to develop harmonious in the family environment and psychosocial life. The first step is to love him and to manifest the desire to know him, to know what are his general needs, interests, successes, failures, feelings. The next step is to learn the laws of physical and mental growth. To pass from an authoritarian education to a better education, permissive, based on the adaptation to reality by becoming your child's friend, is the next step. To learn that while you react emotionally when he is wrong, it is not enough, and that it is necessary to look the alternative solutions to the problem, is another step. To get involved in your child's education is the condition of success in your goal you've proposed, that of being a good parent, educative. This role is gradually learnt, give yourself the necessary time! ... Because being a good parent is an art ... an art that is learned. Platon said that the education has as aims to give soul and body all of the beauty and perfection that are susceptible. Help him to take lessons from his experiences in life and not just insist the blame when he is wrong. Talk to him about his qualities, his achievements! Teach your child to experience his mental behavior and see the consequences of putting into practice to self-assess the behaviour!

The psycho-social development is an active process, the individual experience is continuously reorganized in structures that have a meaning for each person.

Education system in the Czech Republic

The Czech education system is based on a long tradition beginning in 1774, when compulsory school attendance was instituted.

FROM PRESCHOOL TO UNIVERSITY

- Children start with preschool, and continue on to elementary, secondary, university, and post-graduate education.
- The classification system used in the Czech school system consists of a scale from 1 (best) to 5 (worst) that is used to evaluate the students' work. Report cards (summary classifications) are given for each subject halfway through (1st term) and at the end of the school year (2nd term).

Kindergarten

- Children may enter preschool before they begin compulsory elementary education. Preschool enrolment is guaranteed for children in their last year before entering elementary school, but they often attend as early as 4 years of age. Preschool institutions are intended to encourage early learning habits and facilitate social contact among peers, both of which are instrumental for a child's smooth transition to elementary school. In cooperation with parents and teachers, children learn to think logically, training their memories and exercising their imaginations. Concurrently, these skills help to evaluate their intellectual and educational levels before entering elementary school.

Elementary education

- Czech elementary education takes nine years, usually from the ages of 6 to 15. Children attend a regular 9 year elementary school, which is divided into two stages: 1st stage encompasses grades 1-5 and 2nd stage is grades 6-9.
- In addition, children have the option to apply to 6 or 8-year gymnasiums either after their 5th or 7th year of elementary education. Gymnasiums are schools targeted toward a specific area of study, but still provide pupils with their elementary education. Additionally, students may choose to attend a conservatory, for example an 8-year dance conservatory. All of these different types of schools provide students with an elementary education that allows them to continue on to pursue a higher education at the secondary and university level.

Special Schools

- Some students with disabilities will be placed in special schools to accommodate their needs.

Secondary education

- Secondary education can be either general or vocational, is generally four years in length (grades 10-13), and is not considered mandatory. At this level, vocational education is much more common than the general secondary education. Students who graduate with a vocational certificate often do not continue in the classical education system, and instead pursue a career in their chosen area of study right away. The secondary level of education is not attended by a great number of students, since the majority attends 8-year gymnasiums after 5th grade, which leads them all the way up to their 13th year of education.

University

- Tertiary or university education, includes all studies following the completion of primary and secondary education with a successful final examination. Final examinations consist of several smaller exams; an exam of the Czech language, several exams in the student's area of specialization, as well as an exam on a topic of the student's choice. After 2008, these exams consist of two parts: a common (state) exam and a profiling (specific for individual schools) exam. This measure was implemented in an effort to provide better comparability of the final examinations across different schools. University education is available to all applicants with a completed secondary education (i.e. final exam) who successfully pass the entrance exam. The system of entrance exams is designed specifically by each individual college, and serves for testing the knowledge and skills of applicants.

Bachelor's

- Most universities offer accredited bachelor's, master's, and engineering degrees. A bachelor's degree is usually a three-year course of study in which students receive an elementary survey of highly specialized areas. Students can either leave their studies after these three years, or they can complete it by means of a final exam including the defence of a bachelor's thesis, or may continue on to the master's program, where they can achieve a narrower specialization.

Master's

- A master's degree consists of either a five or six-year study program, or as a two-year program following the completion of a bachelor's degree. In obtaining a master's degree, students gain both a basic survey of highly specialized subjects and a certain grade of specialization. The program culminates with students taking required state final exams and defending their thesis. Finally, an engineering degree can also be obtained, which pertains mainly to technical and economic fields.

Doctoral programs

- After students pass these types of university studies, some continue their specialization through doctoral programs. Passing this program is often conditioned with certain published work and sometimes also by training. In college, students can study either in attendance form (formerly daily study), distance form (formerly extramural studies), or a combination of both (combined study).

Other types of studies

- Besides standard types of study, colleges also offer other forms of education, including retraining study, university for seniors, studies oriented toward pedagogical qualification, and others.
- Study at public universities is free, provided that students qualify through entrance exams. However, after age 26 the attendant will no longer be eligible for student status under state social services and will not receive student benefits including health insurance while he/she studies.

Special Education Needs Provision in the Czech Republic

Special Education Needs Provision within Mainstream Education

- Inclusive policies

Since 1989 there has been a progressive process of change in the Czech education system. All these changes have increased the individualisation of educational possibilities. The most important changes deal with the group of children with special educational needs, who had a narrow or even restrictive access to education before. New educational philosophy, which responded to the tendency and trends of the society's democratic development and orientation, was formulated in the National Programme of Education Development in the Czech Republic (White Book) by The Ministry of Education in 2001.

- FROM DROP OUT TO INCLUSION

Educational settings

The decision about the form of education of a pupil with special needs is the responsibility of the head teacher, taking into consideration the wishes of parents and counselling centres recommendations. A pupil with special needs has the right to be educated at a mainstream school at a mainstream class (preferably with regards to the special needs of the pupil), and/or at a special class /unit within the mainstream school and/or at a school for children with special needs ('special school').

Inclusive Education

- Individual Inclusion in class at mainstream school – Individual Education Curriculum
- Group Inclusion at mainstream schools

(special/specialized class) – Special School Curriculum and Individual Education Curriculum (Special class for disabled students / Specialized class for students with learning disabilities – dyslexia, dysortografia, dysgrafia, etc.)

Type of Inclusive Education

- Pre-primary
- Primary
- Secondary
- University
- Vocational training and lifelong learning

- Inclusive education set up for students with special needs
- Discussion – “.....is inclusive education at mainstream schools useful for students with mental handicap? Yes or No ? And for who is useful – for mild/severe/ profound disable students?”

Special Schools for students with Special Education Needs

- Special education

Primary and Secondary schools for children with special needs provide education for pupils whose special educational needs cannot be fully met within the mainstream provisions and facilities, and also for those whose parents prefer such schools. The number of pupils in a class is much lower in comparison to a mainstream class. It ranges from 4 to 14 pupils relating to the type of school. A mainstream class consists on average, of 22 pupils, and no more than 30 pupils.

In addition to the regular teaching subjects each special educational programme provides so called subjects of special provision, such as speech and communication therapy, mobility and orientation training, sensory stimulation, using special IT, music and musical instrument playing, etc.,.

Recently, the role of special schools has been changing. In addition to their educational role, they have become resource centres developing new pedagogical methods and approaches and providing a wide range of advice and support services both to pupils, their parents and mainstream teachers. They usually include different levels of education.

Special Education Curriculums for mental disabled students

- Praktická škola (Primary Practical School)

for students with mild mental disability

- Speciální škola (Primary Special School)

for students with severe and profound mental disability

- Praktická škola dvouletá (Secondary two-year School)

for students with mild and severe mental disability

- Praktická škola jednoletá (Secondary one-year School)

for students with severe and profound mental disability

- Tříleté učební obory na středních školách (Special three-year courses at Vocational Schools)

for students with mild mental disability

Special Education Curriculums for other disability

- Special Schools for students with hearing impairment (kindergarten, primary, secondary)
- Special Schools for students with vision impairment (kindergarten, primary, secondary)
- Special schools for students with physical handicap (kindergarten, primary, secondary)
- Special Schools for children with speech impediment (kindergarten)

Early Intervention

- The Early Intervention Centres provides services to parents in the form of: regular home visits from counsellors, centre-based services like physical, visual, mental , social and educational stimulation or rehabilitation, recommending and lending suitable toys and special aids, organising day-long lectures on various subjects, week-long courses for whole families, lending specialised literature, organize parents groups and meetings, support of mainstreaming, finding kindergarten or day care centres, of the psychological assistance, accompanying parents when asking for allowances or visiting institutions.

Identification of special educational needs

The system of educational and psychological counselling consists of:

- School counselling team (teacher counsellor, class teacher, coordinator of prevention, school psychologist, special educationalist)
  - Educational and Psychological Counselling Centres (psychologists, special educationalists, social workers)
  - Special Education Centres (special educationalists, psychologists, social workers)
- Educational and Psychological Counselling Institute

**Examples of Good Practice in Inclusion at Secondary School,
Primary School and Kindergarten, Pionýrů Street No 2352,
Frýdek-Místek:**

MOTTO : IN THE SAME WORLD – CITY – STREET- IN OUR COMMUNITY

Principle of Integration:

- *AT THE SAME PLACE IN THE SAME TIME*
- *DO IT TOGETHER*
- *COMMING TOGETHER*
- *MAKE VISITS*
- *HAVE IN COMMON*
- *OPEN YOUR SPACES*
- *HELP ME / HELP YOU*

VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

Český vzdělávací systém je založen na dlouhé tradici, jež se datuje zpět do roku 1774, kdy došlo k uzákonění povinné školní docházky.

OD MATEŘSKÉ ŠKOLY NA UNIVERZITU

- Děti začínají v předškolním zařízení, na něž navazuje základní, střední, univerzitní a postgraduální vzdělávání.
- Klasifikační systém užívaný v českém školském systému k hodnocení práce studentů se skládá ze stupnice od 1 (nejlepší) do 5 (nejhorší). Školní vysvědčení (souhrnné klasifikace) se pro každý předmět vydávají v polovině (1. pololetí) a na konci školního roku (2. pololetí).

Školka

- Děti mohou před započítáním povinné školní docházky na základní škole nastoupit do školky. Přijetí do školky je zaručeno pro děti v posledním roce před nástupem do základní školy, ale mnohé ji navštěvují již od 4 let věku. Předškolní instituce si kladou za úkol podpořit učební návyky v raném věku a usnadnit sociální kontakt mezi vrstevníky; obojí hraje významnou roli při hladkém přechodu dítěte na základní školu. Ve spolupráci s rodiči a učiteli se děti učí logicky myslet, cvičit si paměť a rozvíjet svou představivost. Tyto dovednosti rovněž pomáhají zhodnotit intelektuální a vzdělanostní úroveň před nástupem do základní školy.

Základní vzdělání

- České základní vzdělání trvá devět let, obvykle od 6 do 15 let věku. Děti navštěvují standardní devítiletou základní školu, která je rozdělena na dva stupně: 1. stupeň zahrnuje 1. až 5. ročník a 2. stupeň 6. až 9. ročník.
- Kromě toho mají děti možnost podat si přihlášku na šesti- nebo osmileté gymnázium, a to buď v 5. nebo 7. ročníku základní školy. Gymnázia jsou školy zaměřené na určitou oblast studia a současně poskytují žákům základní vzdělání. Žáci si také mohou zvolit studium na konzervatoři, například na osmileté taneční konzervatoři. Všechny tyto různé typy škol poskytují studentům základní vzdělání, které jim umožňuje pokračovat ve vyšším vzdělání na středních i vysokých školách.

Speciální školy

- Někteří studenti se zdravotním postižením jsou za účelem uspokojení jejich potřeb zařazeni do speciálních škol.

Středoškolské vzdělání

- Středoškolské vzdělání může být všeobecné nebo odborné, obvykle trvá čtyři roky (10. až 13. ročník) a není považováno za povinné. Na této úrovni je mnohem častější odborné vzdělávání než všeobecné středoškolské vzdělávání. Studenti, kteří absolvují s výučním listem, často nepokračují v klasickém vzdělávacím systému, a namísto toho si najdou zaměstnání přímo ve zvoleném oboru studia. Sekundárního stupně vzdělání se neúčastní mnoho studentů, protože většina navštěvuje po 5. ročníku osmiletá gymnázia, která jim zajistí vzdělávání až do 13. ročníku.

Univerzita

- Terciární nebo vysokoškolské vzdělání zahrnuje veškeré studium v návaznosti na ukončení základního a středního vzdělání s úspěšnou závěrečnou zkouškou. Závěrečné zkoušky se skládají z několika menších zkoušek; zkoušky z českého jazyka, několika zkoušek v rámci studentovy specializace, a dále zkoušky na základě studentovy vlastní volby. Od roku 2008 se tyto zkoušky skládají ze dvou částí: společné (státní) zkoušky, a profilované zkoušky (specifické pro jednotlivé školy). Toto opatření bylo realizováno ve snaze poskytnout lepší srovnatelnost závěrečných zkoušek na různých školách. Vysokoškolské vzdělání je k dispozici všem žadatelům s úplným středním vzděláním (tj. maturitní zkouškou), kteří úspěšně složí přijímací zkoušky. Systém přijímacího řízení si konkrétně stanoví každá jednotlivá vysoká škola; tento systém slouží k testování znalostí a dovedností žadatelů.

Bakalářské studium

- Většina univerzit nabízí akreditované bakalářské, magisterské a inženýrské studium. Bakalářské studium je zpravidla tříletý kurz, ve kterém studenti získávají základní přehled o vysoce specializovaných oblastech. Studenti mohou buď po třech letech studia univerzitu opustit, nebo dokončit studium závěrečnou zkouškou včetně obhajoby bakalářské práce, případně poté dále pokračovat v magisterském studijním programu, kde mohou dosáhnout užší specializace.

Magisterské studium

- Magisterské studium tvoří pětiletý nebo šestiletý studijní program, případně dvouletý program po ukončení bakalářského studia. Během magisterského studia získají studenti základní přehled o vysoce odborných předmětech a určitý stupeň specializace. Program je ukončen státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Je rovněž možné získat inženýrský titul, který se pojí především s technickými a ekonomickými obory.

Doktorské studium

- Poté, co studenti absolvují tyto typy studia na vysokých školách, pokračují někteří z nich ve své specializaci prostřednictvím doktorských studijních programů. Absolvování tohoto programu je často podmíněno publikováním prací a někdy také školením. Na vysoké škole mohou studenti studovat jak v prezenční formě (dříve denní studium), distanční formě (dříve dálkové studium), nebo kombinací obou (kombinované studium).

Jiné typy studia

- Kromě standardních typů studia nabízejí školy také další formy vzdělávání, včetně rekvalifikačního studia, univerzity třetího věku, studia orientovaného směrem k pedagogické kvalifikaci, a další.
- Studium na veřejných vysokých školách je bezplatné, a je podmíněno tím, že studenti složí přijímací zkoušky. Nicméně, po dosažení věku 26 let nebude mít student nárok na status studenta v rámci státní sociální podpory a nebudou mu poskytovány studentské výhody, včetně zdravotního pojištění během studia.

Ustanovení o vzdělávání žáků a studentů se speciálními potřebami v České republice

Ustanovení o vzdělávání žáků a studentů se speciálními potřebami v rámci hlavního vzdělávacího proudu

- Inkluzivní strategie

Od roku 1989 probíhá postupný proces změn v českém školském systému. Všechny tyto změny zvyšují individualizaci vzdělávacích možností. Nejdůležitější změny se týkají skupiny dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které měly dříve ztížený, či dokonce omezený přístup ke vzdělání. Nová vzdělávací filozofie, jež reagovala na tendence a trendy demokratického vývoje a zaměření společnosti, byla formulována ministerstvem školství v roce 2001 v Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha).

- OD VYČLENĚNÍ K INKLUZI

Nastavení vzdělávání

Rozhodnutí o formě vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je v kompetenci ředitele školy, s přihlédnutím k přání rodičů a doporučení poradenských center. Žák se speciálními potřebami má právo se vzdělávat ve standardní škole ve standardní třídě (pokud možno s ohledem na zvláštní potřeby žáka), a/nebo ve speciální třídě /jednotce ve standardní škole a/nebo ve škole pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami („speciální školy“).

Inkluzivní vzdělávání

- Individuální zařazení do třídy ve škole hlavního vzdělávacího proudu – Individuální vzdělávací plán
- Skupinová inkluze v běžných školách

(speciální/specializovaná třída) – Speciální školní studijní plán a Individuální vzdělávací plán (Speciální třída pro zdravotně postižené studenty / Specializovaná třída pro studenty s poruchami učení – dyslexie, dysortografie, dysgrafie, atd.)

Typ inkluzivního vzdělávání

- Preprimární
- Primární
- Sekundární
- Vysokoškolské
- Odborné a celoživotní vzdělávání
- Nastavení inkluzivního vzdělávání pro studenty se speciálními potřebami
- Diskuse – „..... je inkluzivní vzdělávání ve standardních školách užitečné pro studenty s mentálním postižením? Ano, nebo ne? A pro koho je vhodné – pro studenty s mírným/ závažným/ hlubokým postižením?“

Speciální školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- Speciální vzdělání

Základní a střední školy pro děti se speciálními potřebami poskytují vzdělávání pro žáky, jejichž speciální vzdělávací potřeby nelze zcela uspokojit v rámci ustanovení a zařízení hlavního proudu, a také pro ty, jejichž rodiče dávají těmto školám přednost. Počet žáků ve třídě je mnohem nižší ve srovnání s běžnou třídou. Pohybuje se v rozmezí od 4 do 14 žáků v závislosti na typu školy. Třída hlavního vzdělávacího proudu má v průměru 22 žáků, a ne více než 30 žáků.

Kromě standardních vyučovacích předmětů poskytuje každý speciální vzdělávací program tzv. předměty zvláštního zaopatření, jako je řečová a komunikační terapie, pohybový a orientační výcvik, smyslová stimulace, užívání speciálních informačních technologií, hudba a hra na hudební nástroje, atd.

V poslední době se role speciálních škol mění. Kromě vzdělávací role se staly studijními středisky, jež se soustředí na vývoj nových pedagogických metod a přístupů a poskytují širokou škálu poradenských a podpůrných služeb žákům, jejich rodičům a učitelům hlavního proudu. Obvykle zahrnují různé úrovně vzdělávání.

Speciální vzdělávací plány pro mentálně handicapované studenty

- Praktická škola

pro studenty s lehkým mentálním postižením

- Speciální škola

pro studenty s těžkým a hlubokým mentálním postižením

- Praktická škola dvouletá

pro studenty s lehkým a těžkým mentálním postižením

- Praktická škola jednoletá

pro studenty s těžkým a hlubokým mentálním postižením

- Tříleté učební obory na středních školách

pro studenty s lehkým mentálním postižením

Speciální vzdělávací plány pro ostatní postižení

- Speciální školy pro studenty se sluchovým postižením (mateřská škola, základní škola, střední škola)
- Speciální školy pro studenty se zrakovým postižením (mateřská škola, základní škola, střední škola)
- Speciální školy pro žáky se zdravotním postižením (mateřská škola, základní škola, střední škola)
- Speciální školy pro děti s vadami řeči (mateřská škola)

Včasná intervence

- Střediska včasné intervence poskytují služby pro rodiče ve formě: pravidelných návštěv poradců v domácnosti, služby poskytované střediskem, jako například tělesná, zraková, mentální, sociální a vzdělávací stimulační nebo rehabilitační, doporučení a zápůjčky vhodných hraček a speciálních pomůcek, organizování celodenních přednášek na různá témata, týdenních kurzů pro celé rodiny s dětmi, půjčování odborné literatury, organizování rodičovských skupin a setkání, podpora začlenění, nalezení mateřské školy nebo denního stacionáře, psychologická pomoc, doprovázení rodiče při žádosti o podporu nebo návštěvě úřadů.

Identifikace speciálních vzdělávacích potřeb

System pedagogicko-psychologického poradenství zahrnuje:

- Školní poradenský tým (učitel poradce, třídní učitel, koordinátor prevence, školní psycholog, speciální pedagog)

- Střediska pedagogicko-psychologického poradenství (psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci)
- Střediska speciálního vzdělávání (speciální pedagogové, psychologové, sociální pracovníci) Ústav pedagogicko-psychologického poradenství

Příklady dobré praxe v oblasti začleňování na Střední škole, Základní škole a Mateřské škole,

Pionýrů 2352, Frýdek-Místek:

MOTTO: VE STEJNÉM SVĚTĚ – MĚSTĚ – ULICI- V NAŠÍ KOMUNITĚ

Princip integrace:

- *NA STEJNÉM MÍSTĚ VE STEJNÉM ČASE*
- *DĚLEJME VĚCI SPOLEČNĚ*
- *SPOJME SÍLY*
- *NAVŠTĚVUJME SE*
- *SDÍLEJME*
- *BUĎME OTEVŘENÍ*
- *POMOZ TY MNĚ / JÁ POMOHU TOBĚ*

DO THE SAME ACTIVITIES TOGETHER

DO THE SAME ACTIVITIES TOGETHER

DO THE SAME ACTIVITIES TOGETHER

DO THE SAME ACTIVITIES TOGETHER
FESTIVAL OF ARTISTIC ACTIVITIES

DO THE SAME ACTIVITIES TOGETHER

WORK TRAINING
IN BAUMAX SUPERMARKET

INTEGRATION / INCLUSION

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

YOU CAN TASTE
MY SCHOOL

INTEGRATION / INCLUSION

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

VOLUNTEERS FROM FOREIGN COUNTRIES
PREPARE FOR US INTERESTING ACTIVITIES :
COOKING TOGETHER, CRAZY CHRISTMAS,
MEETINGS, ETC.

INTEGRATION / INCLUSION

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

CHRISTMAS AND EASTER WORKSHOPS

WITH PARENTS AND GUESTS

INTEGRATION / INCLUSION

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

MY SPACE IS OPEN FOR YOU

YOUR SPACE IS OPEN FOR ME

WE VISIT

- OPEN DAYS AT SECONDARY VOCATIONAL SCHOOLS IN FRYDEK – MISTEK
- TRAINING VOCATIONAL WORKSHOPS AT SECONDARY SCHOOLS IN FRYDEK-MISTEK

YOUR SPACE IS OPEN FOR ME

YOUR SPACE IS OPEN FOR ME

SOCIALIZING

SOCIALIZING

SOCIALIZING

SOCIALIZING

SOCIALIZING

WE HELP TO OTHER

INTEGRATION / INCLUSION

Education and Culture Lifelong Learning Programme

COMENIUS REGIO 2013-2015

FROM DROP OUT TO INCLUSION

Acest material a fost finanțat de Comisia Europeană prin Agenția Națională Pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale

Conținutul acestui material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului și nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Comisiei Europene sau a ANPCDEF